

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
11
11

IN ACEST NUMĂR:

AVEM O ȚARĂ

de CONSTANTIN PRISNEA

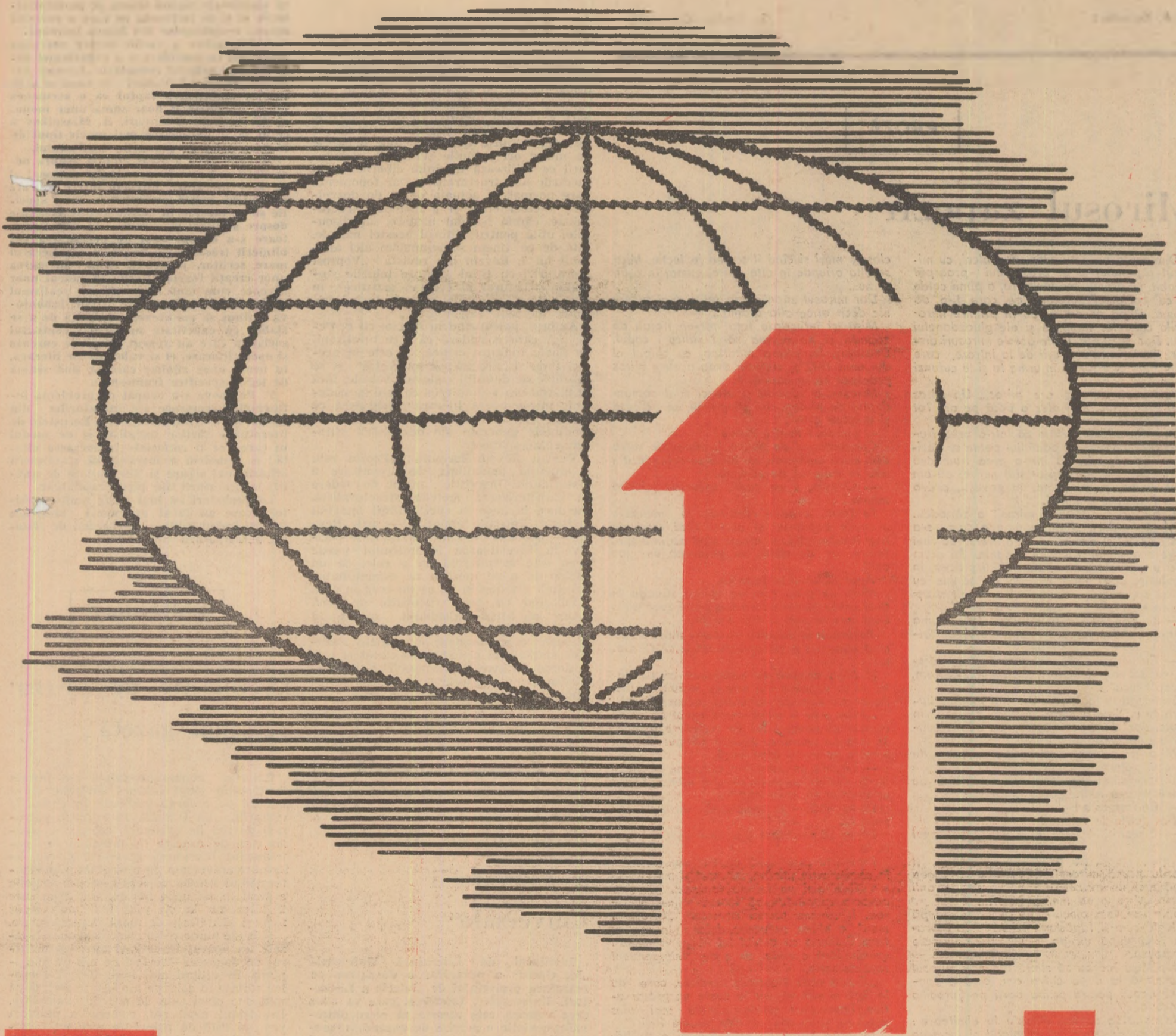
RECUNOȘTINȚĂ

FIERBİNTE

de DUMITRU ALMAȘ

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ANUL XXII

17

(1102)

29 aprilie 1966

12 pagini, 1 leu

mai

A. Borodin:

În tundra (Gravură)

PROZĂ

Mirosul zăpezii

Dimineața ne întâmpină, de obicei, cu mirosul săpunului și al prosopului proaspăt scrobbit, cu aroma ceaiului tare, a piinii calde și cu parfumul sărutării pe care și-o dă mama. După aceea te iau în primire mirosurile caietelor neatrinse și ale ghiordanului nou. Dar, deodată, toate aceste mirosuri dispar, rămin îndărătul ușii de la intrare, care se închide cu zgomot în urma ta și te cufunzi în mirosul zăpezii...

Pentru că zăpada are miros... Un miros foarte puternic, mai ales o dată pe an. Tot dimineața.

Dar din păcate, uităm că într-o prea frumoasă dimineață tot pământul poate să devină, deodată, alb; că într-o prea frumoasă dimineață, urmele pașilor sînt negre; că am trăit oare, și nu numai în povești, câteva prea frumoase dimineți.

Copilăria lui Mișa a mirosit a zăpadă... Și mai aduce și acum aminte cum s-a dus cu tatăl și mama lui, la aniversarea unei fetițe cunoscute. Au luat o sanie. Pe drum tot a povestit mamei ce mult îi plăcea, în copilărie, să-și lege săniuța de săniile cu cai și că, odată, un vizitiu l-a pocnit strașnic cu biciul.

— Ei, băiete!... făcu deodată tata. Sania se opri și Mișa se urcă în spatele ei, pe tălpi.

— Ce-ți veni? se miră mama, și se adresa, rugătoare, vizitiului: „Fii atent... Oricum, e copil încă...”

Sania porni încetător. Cel mai mult se bucura tata. S-ar fi urcat și el cu plăcere în spate, dar, din păcate, era prea bătrîn pentru o asemenea șotie.

Mișa își aduce foarte bine aminte de mirosul zăpezii din seara aceea...

Dăruî fetiței, de ziua ei, un biliard de masă. Mama fetiței spuse amabilă:

— Ce frumos e!

Dar fetița fu mihnită:

— E vechi! Vi l-am făcut noi cadou, anul trecut...

Apoi, vreme de cîțiva ani, zăpada își pierdu parcă mirosul. Cădea și se topea fără nici un miros. Sau poate că, în anii aceia, Mișa avea mereu guturai.

Într-o zi, tata plecă și nu se înapoie după o lună, cum îi făgăduise lui Mișa la plecare. Nici după un an. Nu se mai înapoie niciodată.

Iar Mișa începu să simtă din nou mirosul zăpezii abia după cîțiva ani, cînd o conduse acasă pentru prima oară pe Șurovika Lenkova.

În noaptea aceea, zăpada fu uimitoare: acoperise de-acum tot pământul și încetase să mai cadă din înalțimi, rotindu-se numai în jurul felinareelor, cu o strălucire teierică.

Obrajii Șurei miroseau și ei a zăpadă.

Apoi au trecut din nou anii... Au fost și din aceia care n-au avut nici un fel de aromă, iar parfumul altora s-a schimbat mereu, fără să lase urme în amintire...

Memoria a înregistrat doar aromele ce se involburau la ora de geografie. Lui Mișa i se pare și acum că mai simte aromele Americii de Sud, ale Oceanului Indian, aromele de pe insula Paștelui, din Țara de Foc, de la Capul Bunei Speranțe. Iar profesoara de geografie semăna cu o elevă din

clasele mari și cînd îl scotea la lecție, Mișa se uita oriunde în altă parte, numai în ochii ei nu...

Dar mirosul zăpezii era totuși mai puternic decît orice altă aromă...

Mișa își întindea fața într-un troian de zăpadă și nu reușea să-și ridice capul. Deasupra lui suiera moartea, cu chipul ei din anul 1942 și zăpada avea același miros proaspăt ca în copilărie.

Mirosea a zăpadă și atunci cînd comandantul de pluton, din stînga lui, se ridicase și strigase grav:

— Înainte! Pentru Patrie!

Comandantul de pluton fu răpus de salva unei puști automate, iar Mișa se cufundă din nou în troianul de zăpadă.

— Oricum, e un copil, spusese cîndva mama...

Pe front, iarna îi readucea în memorie aromele copilăriei; și atunci cînd era un frig insuportabil, și atunci cînd se întâmpla, foarte rar de altfel, să găsească un loc cald.

Apoi războiul se termină.

Mulți nu știau cum va mirosi zăpada în anul acela, peste un an sau peste zece ani... Deși tare ar mai fi vrut s-o știe.

Războiul se termină în luna mai, atunci cînd pământul e cotropit de tot felul de arome.

Și Mișa așteaptă cu nerăbdare ca pământul să se acopere din nou cu manta-i albă. Poate că zăpada va mirosi acum altfel!...

...Mișa n-ar fi putut spune exact de ce se certase cu nevasta lui. Se certaseră și gata. Și iată că acum se plimba pe ger cu un prieten cu multă experiență.

— Trebuie să adopți o atitudine abstractă, îl sfătuia nu prea clar, prietenul. Dînsa se enervează, tu te abstragi.

Dînsa tipă — tu te abstragi. Ai două copeici?... Părea că prietenul știa totul despre cearta lor.

Introduse cele două copeici ale lui Mișa în caseta unui telefon automat și multă vreme, fără nici un fel de tantezie, își minți nevasta spunînd-i că lusesese refînăt la birou. Îi spunea mereu nevestei „Iepurașul meu”, o alintă cu vorbe dulci și în același timp îi făcea cu ochiul lui Mișa, vrînd să-i spună, fără cuvinte, cit e de independent față de soție.

...Există niște tramvaie speciale, care au în față o mătură, iar în spate un grătar uriaș. Tramvaietele acestea circulă mai ales noaptea și curăță zăpada de pe linii.

În piața largă, pe care tocmai o străbătea un asemenea tramvai, în afară de Mișa mai așteptau în stație cinci bărbai necunoscuți. Erău rebegiți de frig și îi învidiau pe cei din tramvai. Înăuntru era foarte cald, pentru că pe un reșou electric se prăjea nu știu ce și stîrnia era ceaminc imens.

Bărbaiții din stație înghețaseră de frig. Își îndundaseră capul în gulele paltoanelor și își loveau mereu un picior de altul ca să se încălzească. Și cu toate că în clipa aceea bărbaiții semănau foarte mult unul cu celălalt era greu de crezut că toți se certaseră cu soțiile lor. La gîndul acesta, Mișa începu să ridă și, pe loc, cearta lui nu i se

mai păru atît de gravă. De aceea, începu să simtă din nou mirosul zăpezii, ca atunci cînd totuși îi spusese: „Ei băiete, ia să te vedem”, iar mama adăugase: „Fii atent!”, ca în noaptea aceea cînd zăpada se rata în jurul felinareelor, iar obrajii Șurei miroseau a ger; ca în dimineața aceea frumoasă de iarnă cînd comandantul de pluton strigase: „Înainte!”...

...A doua zi dimineață, nevasta lui îl conduse pînă la lift și îi îndreptă gulerul paltonului. Mirosea a piine proaspătă și a ceai fierbinte cu lapte.

Mișa ieși afară și mirosul zăpezii îl încourjă din toate părțile...

Voaia neapărat să împărtășească cuiva bucuria lui.

— Miroase, îi spuse el portarului.

— Unde? făcu supărat portarul. Am curățat peste tot.

Mirosul zăpezii îl însoți pe Mișa pînă la lucru.

Mirosul simplu al zăpezii...

Iakov Seghel

OPINII

Cibernetica și literatura

Discuțiile în jurul aplicării ciberneticii la studiul fenomenului literar sînt invers proporționale cu rezultatele obținute cu ajutorul metodei structurale de investigare a creației literare. În orice caz este sigur că numărul paginilor consacrate disputei în jurul acestei metode depășesc de multe ori paginile scrise de cercetătorii ce utilizează mașinile cibernetice în lucrările lor structuraliste. Dar fenomenul pare normal în actuala etapă de dezvoltare a ciberneticii și a metodei structurale, căreia i-a dat naștere, iar discuțiile, utile pentru viitorul acestei metode. Iată de ce ținem să semnalăm aici articolul lui I. Revzin din revista „Voprosi literaturi”, cu titlul „Despre țelurile studiului structural al creației artistice”, în care autorul aduce noi argumente în sprijinul metodei sale.

Autorul, polemizînd în special cu P. Paliievski, care consideră că structuralismul nu poate înlătura critica, ce este în același timp și „precisă și imprecisă” și se „apropie de definiții raționale subtile, fără să piardă din vedere ceea ce este de nedefinit într-o operă literară”, consideră că studiul literaturii nu trebuie despărțit de tendințele generale ale dezvoltării științei contemporane.

Pentru Revzin formula: „Poezia este o anumită modalitate de organizare a materialului lingvistic”, punct de vedere ce caracterizează metoda structuralistă, nu duce la negarea specificității imaginii artistice. Formula amintită — scrie Revzin — poate fi utilizată cu rezultate pozitive în investigarea fenomenului poetic dacă este considerată ca o cale, ca un mijloc de a ne apropia de originalitatea imaginii artistice și nu ca un scop în sine.

Folosind cu grijă cuceririle de pînă acum ale structuralismului, accentuînd de fiecare dată limitele metodei, Revzin reușește să evidențieze avantajele studiului statistic al structurii textului și alte mijloace de investigație specifice cercetării fenomenului literar, cu ajutorul mașinilor cibernetice.

ISTORIE LITERARĂ

Proiectul de „Istorie a Literaturii Universale”

Institutul de Literatură Universală „M. Gorki” a organizat o dezbatere pe marginea proiectului de „Istorie a Literaturii Universale”. Lucrarea, care va avea zece volume, este menită să ofere cititorului sovietic o privire de ansamblu, profundă și completă, asupra scriitorilor și curentelor literare din care este alcătuită istoria literaturii universale.

Dezbaterea a fost deschisă de I. Anisimov. Vorbitorul s-a oprit asupra citorva dintre problemele fundamentale ce stau în fața colectivului de redacție. De o deosebită însemnătate este problema periodicității istoriei literaturii, care condiționează, într-o bună măsură, succesul lucrării. O altă problemă este aceea a reflectării multilaterale a literaturilor naționale. Colectivul de redacție — a arătat I. Anisimov — va trebui să acorde o importanță corespunzătoare nu numai literaturii europene,

cartea

ei și creațiilor literare din Asia, America, Africa și Australia. O mare atenție va fi acordată literaturii din țările ce și-au dobîndit de curînd independența și care aduc în concernul general al literaturii un tribut propriu, de mare semnificație generală, etică și estetică. În sfîrșit, vorbitorul s-a referit la necesitatea situații juste a literaturii sovietice în concertul literaturii universale, țînd seama de particularitățile ei și de influența pe care o exercită asupra conștiințelor din lumea întreagă.

A. Miasnikov a vorbit despre necesitatea luării în considerare a experienței dobîndite cu prilejul redactării „Istoriei Artei” și „Istoriei Filozofiei”. Și după ce a țînut să amintească faptul că o asemenea operă nu poate fi doar suma unor monografii, articole și cursuri, A. Miasnikov a cerut să se definească mai precis tipul de lucrare afiat în planurile Institutului.

M. Iahontova a atras atenția asupra necesității respectării specificului național al fiecărei literaturi, intrucît într-o lucrare de sinteză există pericolul ca acest specific să se dizolve în considerațiile generale despre scriitori și curente. Aceeași vorbitoare s-a ocupat apoi de necesitatea sublinierii trăsăturilor originale ale fiecărui mare scriitor, pentru a evita nivelarea unor creații foarte diferite în cadrul unor curente cum sînt romanticismul, realismul critic sau simbolismul. În sfîrșit, Iahontova a țînut să amintească obligația de a se stabili cu exactitate nu numai contextul social în care au apărut diferitele curente și opere literare, ci și valoarea lor literară, în urma unor analize care să țînin seama de legile specifice frumosului.

Z. Potapova s-a ocupat de problema influențelor reciproce ale literaturilor din apusul și răsăritul Europei; I. Bernstein de literaturile țîrilor socialiste și de modul în care vor fi reflectate în lucrarea citată; S. Nikolski a încercat să stabilească criteriile mai sigure și diferențiate de analiză a literaturii din țîrile capitaliste.

La dezbateri au luat parte mulți vorbitori, care au făcut propuneri prețioase pentru îmbunătățirea proiectului de „Istorie a Literaturii Universale”.

EDITORIALE

O colecție de succes: romanul-gazetă

Colecția romanului-gazetă s-a inseris în tradiția victiilor literare sovietice și se bucură de o largă audiență în rîndurile cititorilor din U.R.S.S. În aproape patruzeci de ani de existență, colecția a tipărit sute de romane de prestigiu din patrimoniul literaturii sovietice și din literatura universală. În același timp, prin intermediul acestei colecții cititorii sovietici a găsit în rafturile librăriilor cărțile care îl interesau la un preț mai mult decît modest și în tiraje de masă impresionante.

Primele numere din colecția romanul-gazetă au apărut în 1927 și au avut un tiraj de douăzeci-treizeci de mii de exemplare. În ultimii ani, însă, tirajul operelor editate în colecție a atins, uneori, două milioane cinci sute de mii de exemplare. În ultimii cinci ani, colecția a publicat peste o sută de titluri de scriitori sovietici și de peste hotare. Printre ele romanele: „Rugul” de K. Fedin, „Mierea sălbatecă” de L. Pervomaiski, „Nu te naști soldat” de K. Simonov, „Tancurile înaintătează în romb” de A. Ananev, „Tatăl și fiul” de G. Markov și altele. Printre scriitorii de peste hotare care și-au văzut romanele apărute în această colecție se numără Dieter Noll, Lee Harper și mulți alții.

Periodicitatea colecției este asigurată de un portofoliu foarte bogat ce include, în continuare, nume și opere de scriitori celebri. A fost, de asemenea, îmbunătățită prezentarea grafică a colecției.

1921 1966

8

MAI

Avem o țară

„Orașele se întemeiază și se infrumusețează din nou... oamenii cresc în îndestulare... pământul se acoperă cu holde aurite... volnicia crește ca mai înainte, dar nu aceea volnicie pruncă, floare plâpândă a pustietății, ci slobozenia cea bărbată și luminoasă sau puternică și cu rădăcină țepănă și adânc înfiptă în pământ... sabia, acum nefolositoare, a războinicului stă în coliba sa spânzurată... femeile zîmbesc dulce la pruncii lor... chipul zbîrcit al bătrînelor se întinde de bucurie... pacea aduce legea care cheazăuiește, iar nu asuprește... legea, rod al slobozeniei... legea care apără pe cel slab de nedreptate...”

Textul acesta nu este rezultatul fanteziei vreunui scriitor contemporan, care ar fi vrut să preamărească vremurile de azi, să cînte o laudă patriei noastre, noi, socialiste, jucîndu-se cu vorbele de aur ale strămoșilor noștri. Nu!

Ele sînt ale unui luptător pentru vremuri mai bune, ale unui visător, dacă vreți, care, în minunata lui „Cîntare” închinată României vorbind despre libertate spunea: „Slobozenia e îndoită: cea dinlăuntru și cea din afară... ele sînt surori, una fără alta nu pot trăi...”. Și definind slobozenia din afară cu neatîrnarea moșiei, Alecu Russo avea să ne lase o pagină profetică de mare patetism.

În zilele care premerg mara sărbătoare, ce se apropie, cea de-a patruzeci și cincea aniversare de la întemeierea Partidului Comunist Român, ziarele, radioul, televiziunea ne aduc numeroase știri despre noi și noi realizări, despre noi și noi victorii ale poporului nostru în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al IX-lea al Partidului.

Înaintează lucrările de la nodul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, se pun în funcțiune noi grupuri energetice, se deschid alte mine de cărbuni, se dau în funcțiune noi secții la o uzină sau alta, se produc peste plan mari cantități de fontă și oțel, se îmbogățesc nomenclatorul produselor industriei constructoare de mașini.

S-au terminat lucrările la prima linie tehnologică a fabricii de amoniac de la Combinatul de îngrășăminte azotoase din Tîrgu Mureș, ca și cele de la întreprinderea de întreținere și reparații auto Suceava, proiectată pentru repararea a 6.000 de autovehicule anual. Devansînd termenul de plan și propriul angajament, colectivul termocentralei de la Luduș a conectat la sistemul energetic național cel mai mare grup de pînă acum al termocentralei.

Pe ogoare, vîntul unduiește nesfîrșite și verzi covoare de griu. Oameni, tractoare, semănători, grăbesc semănatul porumbului. Dealurile, pe care cireșii și pierșicii și-au scuturat floarea, privesc la prunii, merii și perii ce se pregătesc și ei de nuntă.

Alte nouăsprezece mii de hectare, pe dealuri și văi, au îmbrăcat și ele în primăvara aceasta timpuriu haina tină de vie, de livadă.

Orașele capătă și ele o înfățișare mereu nouă, gătindu-se ca pentru o sărbătoare de lungă durată.

Cu elan nestăvilit, cu o dragoste neîmurmurată, cu pasiune și entuziasm, oamenii muncii din România socialistă adaugă noi cărămizi edificiului măreț al Patriei.

Parc că de undeva, de peste decenii, poporul, călăuzit de Partid, ascultă chemarea marelui său poet:

„Zidiți din dărmături gigantice
piramide”

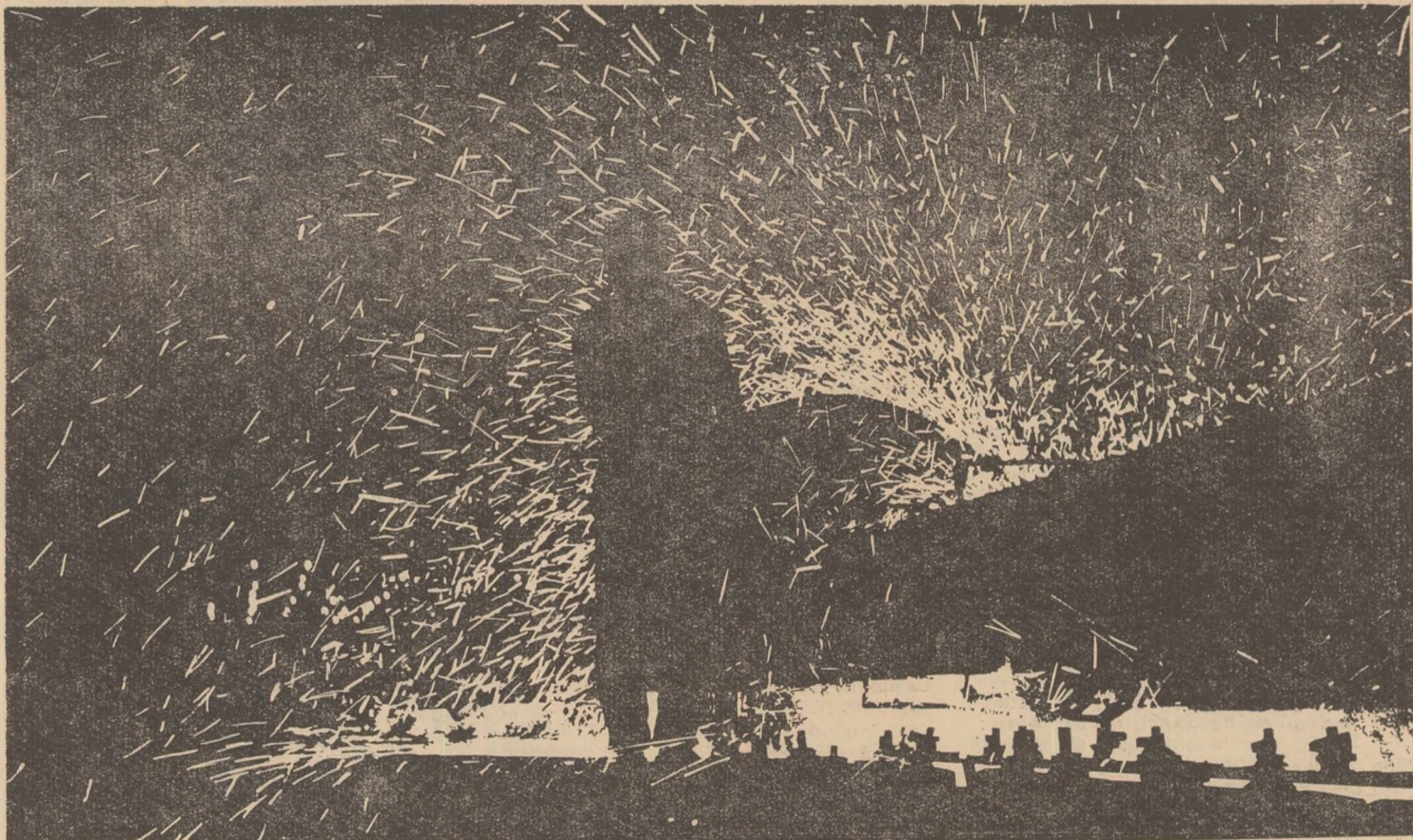
Și crește, și înflorește în orice colț al României o viață nouă, plină de nădejdi și de bucurii. Și iarăși îmi vin în minte cuvintele lui Eminescu:

„Va crește tot ce-n lume este menit
să crească”.

Un străin se va putea totdeauna întreba de unde vine acest elan, această frenetică întrecere, această bucurie a creației și a mersului mereu înainte, această dorință de a adăuga frumuseților naturale ale țării, cu pricepere și talent, monumentele arhitecturale ale industriei noastre socialiste, urbanistica nouă, zglobie, veselă și colorată a orașelor și satelor noastre?

Răspunsul acesta e cuprins în rîndurile de mai jos. Ele sună limpede, lapidar și convingător.

„Țăranii de altădată se simțeau ai nimănui, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea sa la Congresul Cooperati-

Scintele Hunedoarei

velor agricole de producție, dorcau să aibă și ei o țară... Astăzi țărănimca are o țară — România Socialistă. Împreună cu clasa muncitoare este stăpîna acestei țări, participă activ la conducerea treburilor statului, la făurirea noii istorii a patriei noastre”.

Sentimentul acesta că avem o țară ne stăpînește pe toți. Adesea m-am întrebat din ce s-a născut oare acest sentiment al dragostei de patrie. Să se fi născut din cenușa morților, să fi crescut pe mormintele părinților noștri? Sau poate din inima unei femei? Din sîngele, din lacrimile și durerile vărsate și îndurate pentru noi? Renan dăduse o destul de sintetică definiție a componentelor patriei: „Patria e făcută din morții care au fundat-o și din cei vii care o continuă”.

Am convingerea că sentimentul acesta, pe care-l încercăm cu toții, că avem o țară, crește și ne cuprinde din ce în ce mai puternic o dată cu un altul, acel al demnității, al conștiinței libertății de a fi noi înșine.

Și gîndindu-mă la vorbele de început, ale lui Alecu Russo, îmi dau seama că un popor întreg închină o nouă cîntare României. Pentru că țara are drept căpătîi cartea de aur a trecutului și tot viitorul luminos înaintea ei.

Constantin Prisnea

Recunoștință fierbinte

Inchid ochii... 1933. Aud sirena de la Grivița și rafalele mitralierelor. Văd camioanele încărcate cu jandarmi. Zoresc spre nordul Capitalei. De ce? Muncitorii celeristi au intrat în grevă. Au cerut piine. Au primit gloanțe. Dar muncitorii nu se sperie de moarte. Ci luptă. Luptă eroic.

Cine le insuflă curaj?

Comuniștii.

Cine-i călăuzește?

Partidul Comunist Român.

Inchid ochii. Marea vinzoleală a războiului. Hitleriștii ne viră țara sub tancuri și vor s-o ardă de istov. Văd căsuța tatei în flăcări. Văd oameni schingiuiți. Dar comuniștii sînt în fruntea luptei. Sub conducerea lor nici un om cinstit nu mai stă de-o parte. Nici un cuget drept nu mai șovăie. Armele nu pot fi biruite decît cu arma!..

Deschid ochii: 23 August 1944.

Țara a pus mina pe armă și lovește în cotropitori. Lovește în asasinii.

Cine sînt cei care ne conduc? Cine sînt oamenii aceștia îndrăzneți, plini de elan?

Sînt comuniștii!

Cine ne călăuzește? Partidul!

Nu ne oprim nici pe Carpați. Nici pe Mureș. Nici pe Tisa. Mergem mai departe. Totul pentru front, totul pentru victorie!

Și victoria a venit: 9 mai 1945.

Am privit-o cu ochii mari, deschiși, lu-

privim cetatea petrochimică, cu turle de argint înfipte în azur, mai sus, mult mai sus decît ar fi putut trage cel mai vrednic și mai iscusit dintre arcașii marelui Ștefan. El atît a putut face: să țină ascuțitul săbiei spre Dunărea năbuțită de osmanlii și să înalțe bijuterii arhitectonice, cu pisanii întru slava celor căzuți în luptă.

Noi am înălțat aici, pe Trotuș, cetăți de argint în care prefacem sarea în fir de mătase și reziduurile petrolului în licori cu puterea de a legăna în văzduh aripile re-actoarelor. Nevăzutele mîini ale modernilor plăeși din cetățile de pe Trotuș prefac azotul în pulbere albă pentru hrana gin-gașului bob de griu. Cine ne-a călăuzit întru zidirea acestor cetăți care produc cascade de oțel sau milioane de kilowați, sau transformă piatra cărbunelui în fir mai fin ca borangicul? Cine a avut inițiativa? Cine a întocmit planul? Cine a urmărit, pas cu pas, construcția? Cine a ridicat sus, pe cel mai înalt turn și pe cel mai înalt catarg, steagul roșu al biruinții?

Partidul!

Și ne pregătim să urcăm aceleași steaguri ale biruinții la Galați, la Argeș, la Porțile de Fier...

Sintem într-o școală sătească, aproape de prînz. Copiii au terminat o lecție de aritmetică. „Deschideți cărțile, să vă dau tema pentru acasă”. Altădată nici jumătate din copii n-aveau cărți. Acum, trei-zeci și două de fîrtaje albastre, din plastic, se deschid pe fiecare bancă. Și filele

minați de bucurie, încălziți de umanitate: omenirea a scăpat de ciurma brună. Am luptat. Ne-am jertfit. Am biruit.

Întindem ramura de măsline și ramura de laur peste lume. E ceasul bucuriei. A universalei și umane bucurii — bucuria păcii!

Cine ne-a condus spre treapta asta? Cine ne-a arătat, după atîția ani de beznă, lumina zorilor? Cine ne-a deschis ochii să vedem toate încotro-urile vieții? Partidul!

Și anii trec. Și rănile se tămăduiesc. Și țara se reconstruiește. Acum nu mai închid ochii. Nimeni nu mai închide ochii. Privim totul, cu pupilele dilatate de entuziasm și bucurie. Și muncim, muncim de zor. Mai harnici ca albinele. Mai entuziaști ca toți entuziaștii. — Și iată.

Din turnul buzduganului din castelul lui Iancu de Hunedoara, vedem cele 13 turnuri ale oțelăriei și minunata praveliște a unui oraș de blocuri albe și grădini verzi. Cînd le-am ridicat așa de mărețe?

De pe barajul de la Bicaz vedem lacul miliardului de metri cubi de apă și ascultăm foșnetul de mătase al kiloașilor porniți în lume, să însutească puterea omului și să trăsnească bivolul negru al întunericii. Cînd am domolit Bistrița și-am silit-o să macine lumină? De pe tîpșanul bisericeții lui Ștefan Vodă, din Borzești,

foșnese pînă la pagina lecției. „Cine ți-a dat cartea, băiețu?”

„Partidul!”

Și, pe firul întrebării, ajungem de la copilul care a primit cartea gratuit la tehnicianul, la inginerul, la profesorul, la artistul de miine, care vor prelua toate aceste minuni create de noi, să le ocimumiască în marele iureș al producției și să zidească altele și mai mărețe.

Partidul le-a și prevăzut în planul marelui viitor.

Cu mintea și inima deschisă ascultăm porunca partidului. Și vor asculta generații și generații după noi. Căci partidul s-a identificat cu inima poporului și a țării. El intruchipează marea viitor.

De curînd, pe scena unui cămin cultural o fată cîntă, în ritm de baladă:

Foaițe mieșunea,
Mîndră-i țara mea
Și mai mîndr-o fi
Și s-o îmbogăți
Și o lumina,
Mîndră țara mea.
Mulțumim lui,
Dragului, Partidului.

Da, cu un cîntec de slavă toți sintem datori Partidului călăuzitor.

Dumitru Almaș

SCUT ȘI SPADĂ

„Războiul ascuns“ în spatele frontului hitlerist (X)

1940... Letonia s-a alipit la U.R.S.S. Parăsiind Letonia împreună cu majoritatea germanilor, Alexandr Belov, alias Johann Weiss, s-a stabilit la Lodz, în Polonia ocupată de hitlenși. Datorită unei recomandări, este angajat șofer la garajul Biroului central de repatriere din oraș, unde își începe activitatea de agent al serviciului de informații sovietic. În cele din urmă, cu ajutorul Angelicăi Bücher, traducătoare la biroul colonelului Joachim von Salz, căreia tinărul nu-i este indiferent, Weiss este angajat șofer la Abwehr.

Maiorul Axel Steinglitz, noul șef al lui Johann, și-a început activitatea de agent al serviciului de spionaj încă înainte de primul război mondial. Cu timpul devine un spion notoriu. Printr-un gest îndrăzneț, Johann izbutește până la urmă să străgă asupra lui atenția lui Steinglitz care părea să-l ignoreze complet.

Infățișarea și comportarea lui Johann erau, însă, demne de cel mai instruit aghiotant, ceea ce-i dădea lui Steinglitz o anumită greutate.

Făcînd risipă de mulțumiri și complimente, Weiss oferi Angelicăi o cutie cu bomboane de ciocolată, cumpărată de la cofetăria „Rendez-vous”-ul inimilor de pe Hitlerstrasse și observă că noua-i infățișare și, ca urmare, noua-i comportare, mult mai sigură, mai plină de încredere făcuseră Angelicăi o bună impresie.

După două zile, Weiss se duse la aeroport, cu mult înainte de ora indicată, ca să-l întâmpine pe Steinglitz. Cînd îl văzu pe maior, Johann îl salută cu atîta căldură încît, cu toată uscăciunea-i sufletească și mindria bolnăvicioasă, acesta se simți măguli și de aceea nu-și muștră șoferul cînd, din nebăgare de seamă, fu cîț pe aci să spargă termosul. Weiss se pregătise în vederea întîlnirii: în plasa de bagaje prinsă de bancheta din spate a mașinii aranjase un buchet cu flori. Maiorul văzu, bineînțeles, florile, dar obișnuit să nu-și dezvăluie niciodată sentimentele se prefăcu că nu observă. Cu toate acestea, în ultimul timp, după ce aflase că Johann era nepot de fermier și că lucrase cîndva la o fermă, maiorul, ca fiu de țaran, începuse să aibă oarecare simpatie față de șofer.

După ce stopă în fața hotelului, Steinglitz mormăi ca de obicei, printre dinți: — La noapte la ora unu. Cu rezervă maximă de benzină. Să-ți iei și lucrurile. Johann își dădu seama că păreasa, probabil, pentru totdeauna Lodzul.

Doamna Dietmar se năcăji rău cînd află că n-avea să-l mai vadă, poate, niciodată. Plecarea lui Weiss părea s-o afecteze tot atît de mult ca despărțirea de Friedrich. Ochii îi inotau în lacrimi.

Dar oricît de impresionant ar fi fost clipele de despărțire, Johann nu uită să ceară gazdei permisiunea de a-i scrie lui Friedrich și a-i mulțumi pentru ospitalitatea oferită de mama lui. Doamna Dietmar îi dădu numărul poștei militare unde putea scrie fiului, prevenindu-l, însă, că lui Friedrich nu-i prea plăcea să poarte corespondență. În același timp bătrîna îi făgădui lui Johann că-i va scrie din nou lui Friedrich — cum mai făcuse de cîteva ori pînă atunci — despre chirișul extrem de cumsecade care locuise în camera lui.

Clădirea misterioasă

La ora stabilită, Weiss stopă în fața hotelului. Adușe geamantanele maiorului și le așeză în portbagaj.

— Varșovia — mormăi printre dinți Steinglitz și se răsturnă pe bancheta din spate, își întinse picioarele, închise ochii și-și impuse să doarmă.

Ningea, dar zăpada se topea; văile erau învăluite într-o piclă sură. Era frig, umezeală și o tristete fără margini în jur. Drumul, care părea nesfîrșit, era presărat cu gropi făcute de bombe. Majoritatea podurilor fuseseră refăcute de puțină vreme, căci în ajunul atacului banditesc din 1 septembrie 1939 împotriva Poloniei grupuri diversioniste germane aruncaseră în aer foarte multe poduri. Se zăreau ruinele orașelor distruse de ocupanți. Din cînd în

cînd mașina se oprea la posturile de control. Steinglitz se trezea, prezenta absent actele, iar cîteodată numai un jeton metalic prins de un lînșor care producea o puternică impresie asupra șefilor de patrulă.

Din cînd în cînd, Weiss dădea peste indicatoare metalice care arătau că trebuia să facă un ocol deoarece drumul era închis pentru orice fel de vehicul. Johann se prefăcea, însă, că nu vede și ajungea din urmă o coloană motorizată sau trecea pe lîngă o unitate dizlocată, un aerodrom, o construcție sau depozite militare. Și cu toate că șoseaua era împințită cu indicatoare care arătau drumul spre Varșovia, Weiss găsea mereu pretexte ca să cerceze harta, mai ales cînd întîlnea în cale obiective ce-i atrăgeau atenția. De fiecare dată, însă, înainte de a scoate harta se uita în vizor, spre a vedea dacă nu cumva maiorul se trezise între timp. Acesta, însă, dormea buștean. Johann nu făcea totuși nici o însemnare pe hartă, se bizuia numai pe memorie.

Noaptea tîrziu, cînd nu mai aveau decît treizeci de kilometri pînă la Varșovia, Steinglitz ordonă șoferului să se abată de la șosea. Ajunseră, astfel, în fața unor clădiri — un conac la origină — împrejmuite de un gard înalt terminat cu două rînduri de sîrmă ghimpată. Reflectoare instalate în turnurile de pază construite în toate cele patru colțuri ale gardului inundau totul în jur cu o lumină orbitoare. Sentinela de la poartă controlă minuțios actele maiorului și nu lăsă mașina să intre decît după ce ofițerul de serviciu primi o aprobare telefonică de la un grad superior.

Coborînd din mașină, Steinglitz fu întîmpinat de cîteva civili care-l însoțiră în clădire. Lui Johann i se repartiză un pat în căminul aflat chiar lîngă garajul tîxit cu mașini noi-nouțe de fabricație germană.

Clădirea misterioasă, izolată, care aducea cu o închisoare sau un lagăr, nu era nici una nici alta. Cu toate acestea în jurul ei erau concentrate cele mai perfecționate mijloace tehnice de pază: curent de înaltă tensiune, trecut prin îngrăditura de sîrmă ghimpată, spirale Bruno, un sistem de stîlpi metalici cu reflectoare care puteau în orice clipă să reverse o lumină orbitoare, necruțătoare, peste tot fostul conac sau să-i lumineze orice ungher, și bariere de raze invizibile, care înregistrau prin aprinderea bruscă a unor lămpi de semnalizare pe toți cei care intrau sau ieșeau din clădire.

Nu mai soldații din corpul de gardă purtau uniformă. Toți ceilalți umblau civil, dar fîți puteai da seama de gradul pe care-l aveau după respectul pe care îl arătau față de ei subalternii. Aceștia aduceau cu niște captivi care se întemnițaseră de bună voie în niște corpuri secundare, de piatră. Erau ocupați toată ziua și numai după masa de prînz, iar alții abia după cină, se plimbau puțin pe dalele de piatră ale curții interioare care despărțea corpurile secundare de celelalte clădiri.

Cînd ieșeau din curte, civilii care aveau voie să ia contact cu lumea din afară erau controlați de cîteva posturi de control. Posturile erau deservite de o subunitate specială SS, căreia îi era evident incredințată paza exterioară.

Era evident că SS-iștii nu se aflau în subordinea autorităților dispozitivului respectiv, întrucît luminau fără nici o jenă fețele călătorilor din orice mașină care intra sau ieșea, le luau actele pe care le duceau la comandatură spre a fi controlate și nu se grăbeau să le restituie. Iar cînd le inapoiu totuși, chiar dacă posesorul lor era un grad superior, îl salutau neglijent și indiferent.

Dreptul lui Weiss de a se mișca în incinta unde se aflau era strict limitat la clădirile administrative și la cîmpul de instrucție, pavat cu dale de piatră. Nu avea voie să treacă dincolo de ele. Frontierele invizibile erau păzite de garda interioară; fiecare sentinela avea asupra ei un pistol, o grenadă într-un săculeț de foaie de cort și o pușcă automată.

De ce era nevoie de toate acestea Johann nu putea înțelege.

Nimeni nu vorbea. Weiss avea impresia că toți cei din jur erau surdo-muți și chiar cînd comunicau între ei, preferau să recurgă la mimică și gesticulație decît să folosească, cum ar fi fost firesc, cuvinte.

Desen de P. Pinkisevici

În garaj se afla o grămadă de tăblițe cu numere de mașini. După fiecare cursă mai lungă, numărul mașinilor era schimbat. De cîteva ori Johann observase că mașini aproape noi erau revopsite. Trei automobile aveau geamurile de sticlă incasabilă, iar prin geamurile altor două nu se vedea deloc înăuntru.

Johann minca la cantină împreună cu toți cei care, la fel ca și el, nu aveau voie să depășească granița invizibilă. Mîncarea se servea pe bază de autoservire. De obicei li se dădea și șnaps, iar uneori chiar bere.

Deși trecuseră multe zile de cînd venise acolo, maiorul Steinglitz nu dădea nici un semn. Viața în ciudata captivitate îl epuiză pe Johann prin monotonia-i absurdă. Nu-și putea explica ce fel de unitate era, cine o deservea și cu ce se ocupau oamenii din cadrul ei.

Într-o zi, la bucătărie se defectă motorul electric care punea în funcțiune mașina de tocat carne. Johann se oferi s-o repare. Bucătarul îi mulțumi doar cu o înclinare a capului. Dar cu toate că lucra mai bine de trei ore în bucătăria în care se foiau mulți inși, Weiss nu auzi rostindu-se nici un cuvînt.

Izolarea, inactivitatea, absurditatea sederii acolo îi făceau viața insuportabilă. Iar Steinglitz fie că uitase de existența lui,

fie că îl vărsase pentru totdeauna în această unitate. Weiss n-avea de la cine să afle adevărul.

Ciini pentru front

În fiecare dimineață, pe un poligon împrejmuțit cu sîrmă ghimpată se ivea un dresor de ciini împreună cu ajutorul lui. Gras, scurt în picioare, cu umeri lați, dresorul ținea într-o mînă un bici, iar în cealaltă un baston cu o buclă de piele la vîrf. Purta un pulovăr alb, o vestă de piele maro, șort din piele de antilopă, șosete trei sferturi groase de lînă, bocanci cu ținte și pălărie tiroleză cu multe insigne prinse pe ea. Era întotdeauna îngrijit îmbrăcat și ras.

În schimb nu prea-ți puteai da seama ce fel de om era ajutorul. Părea o momie vie. Purta o salopetă din foaie de cort matlasată și o mască de scrimer pe față. În jurul gîtului avea petrecut un furtun din foaie de cort umplut cu rumeș. Abdomenul îi era acoperit cu un șort de cauciuc, iar peste el își legase un sac de pînză.

Cînd ajutorul înainta de-a lungul unei linii drepte, ciinii se așezau cuminți la picioarele dresorului. Era de ajuns, însă, ca momia vie să facă o mișcare într-o parte și ciinii se năpusteau asupra-i începînd să tragă de furtunul umplut cu rumeș și de sacul care-i apăra abdomenul.

Dacă animalele doborau la pămînt sărmana creatură și, neținînd seama de comandă, continuau să tragă de ea, dresorul le alunga cu lovituri de bici, iar ciinelui cel mai furios îi arunca de gît bucla de piele a bastonului și-l trăgea într-o parte.

Dresorul și ajutorul nu vorbeau niciodată între ei. Comenzile nu erau date ciinilor prin cuvinte, ci prin fluierături.

Într-o zi, în timp ce ajutorul gemea de durere, dresorul, contrar obiceiului, nu-i alungă imediat pe ciinii care turbaseră, parcă, ci mult mai tîrziu. Mai mult, apă ce animalele se îndepărtau, începu să-l lovească fără milă cu vîrfurile bocancului pe omul însăngerat prăbușit la pămînt.

Observînd că Weiss îi urmărea de obicei dresajul, într-o zi dresorul îl salută și apropiindu-se chiar de gardul de sîrmă ghimpată îl întrebă:

— E frumos, nu? Apoi începu să se laude:

— Sînt cuminți ca niște copii. Dar trebuie să ai talent și să știi să-i stăpînești. Numai că în ultimul timp e greu să capți exemplare bune. Toate departamentele pentru problemele prizonierilor de pe lîngă OKW și statele majore din districte au început să-și organizeze crescătorii proprii. Și fac foarte bine. Pentru că un ciine bun poate aduce aceleași servicii ca un bun ostaș.

Iar Weiss opină, arătînd spre ciini: — În șubele astea n-au de ce să se mai teamă de gerurile rusești. Ce părere aveți? — Firește — încuviință dresorul. — Se pare, însă, că nu vă place frigul — continuă el. Dar nu-i nimic, Führerul a făgăduit un război fulger cu Rusia. Probabil că numai garnizoanele noastre vor sărbători acolo Crăciunul.

— Evident, evident, replică Weiss.

Era încă o confirmare a primejdiei care amenința Uniunea Sovietică. Se vede treaba că Ministerul de Război al Germaniei hitleriste mobilizase pînă și ciinii pentru frontul de răsărit.

Lîngă clădirile administrative se afla o construcție de piatră cu un etaj, împrejmuțită cu un gard înalt terminat cu cîteva rînduri de sîrmă ghimpată. De trei ori pe zi poarta se deschidea lăsînd să intre un ins care ducea termosuri cu hrană caldă de la bucătărie. Simbăta, la termosuri se adăuga și o ladă cu bere și vodcă. O dată pe zi, la șase dimineață, cînd nu se lumina încă bine de ziuă, pe poartă ieșeau, în flanc cite unul, opt înși în maiouri și, indiferent de vreme, făceau exerciții de înviorare pe poligonul de instrucție. Apoi se înconorau din nou și dispăreau îndărătul porții.

V. Kojevnikov

(Va urma)

Eroi clasici și moderni

Oleg Tabakov își împarte viața între scenă și ecran. Exigent cu talentul lui, tânărul actor a creat un număr de personaje foarte îndrăgite de publicul cinefil și teatral, care i-au permis să valorifice bogatele-i resurse actoricești.

În momentul de față de exemplu, pe scena teatrului „Sovremennik“, al cărui actor este, i s-a încredințat rolul lui Alexandr Aduiev în dramatizarea binecunoscutului roman „O poveste obișnuită“ de I. Gončarov. Pentru Tabakov întâlnirea cu acest interesant personaj literar este nu numai un prilej de satisfacție artistică, ci și de îmbogățire a experienței de viață. „Din asemenea opere înveți foarte mult ca om“ — a declarat actorul.

Dar contactele lui cu creația clasicilor ruși nu se limitează la atât. În filmul „Război și pace“, pe care Serghei Bondarciuk îl va termina în scurtă vreme, Oleg Tabakov joacă rolul lui Nikolai Rostov. Primele două serii au înfățișat spectatorilor un Nikolenka bun, generos și simplu, cu o traiectorie sufletească liniară dar nu schematică, adică un Nikolenka așa cum l-a văzut Tolstoi și pe care interpretul l-a intuit foarte exact.

De curind, scenariștii I. Olșanski și N. Rudneva i-au dat spre lectură un scenariu despre viața și creația lui Herzen și i-au propus să se gîndească la rolul principal în viitorul lor film. Fără îndoială, propunerea i-a suris actorului, cu atât mai mult cu cât rolul lui Aduiev în „Poveste obișnuită“ este o cale de acces spre această temă dificilă dar foarte tentantă.

Aceste coincidențe nu l-au ancorat totuși exclusiv pe Oleg Tabakov în lumea secolului trecut. Paralel, el continuă să dea viață unor eroi din zilele noastre — roluri care l-au lansat și l-au consacrat. Un astfel de erou este geologul Lev Cemizov din filmul „Drumul spre mare“ (scenariu de I. Olșanski, pe motivele numelui lui I. Lavrov, „Întîlnire cu minunea“). În acest film Oleg Tabakov evoluează alături de populara actriță Liudmila Krîlova.

„Baladă alpină“

„Dintr-un lagăr de concentrare fascist aflat în Alpi, evadează un prizonier sovietic pe nume Ivan. În munți, el întâlnește o tină italiancă Giulia, fugită și ea din același lagăr. Din clipa aceea vor împăina împreună primejdiile, cu forța dragostei care se naște între ei, copleșindu-le întreaga ființă. Dar libertatea mult visată nu o vor putea dobîndi. Hitleriștii dau de urmele fugărilor și îi încolțesc. Cu prețul victimei lui, Ivan o salvează pe Giulia.“

Acesta este subiectul noii producții a studioului Belarusfilm, „Baladă alpină“. Filmul are la bază nuvela cu același titlu a scriitorului belorus Vasil Bikov care, publicată acum doi ani, a avut un larg ecou în rîndurile cititorilor.

Cucerit de omenia ei, de dragostea sinceră a autorului pentru personajele sale, regizorul Boris Stepanov a transpus pe ecran episodul dramatic din munții Alpi. Ca și în primul său film „Ultima piine“, tânărul regizor a colaborat cu operatorul Anatoli Zabolotki, un artist al peisajelor vaste, al situațiilor încărcate de dramatism. Aceste calități au putut fi bine valorificate, intrucît filmările s-au făcut în decorul măreț și aspru al Caucazului. Conduși de instructori de alpinism recrutați de la bazele turistice din munți, artiștii au învățat să escaladeze stînci abrupte, să învingă teama de înălțime, pentru ca personajele să fie cât mai veridice. Și, cum vom vedea mai departe, au izbutit.

Dar mai întîi să spunem cine sînt actorii. În rolul Giuliei a debutat actrița Liubov Rumianțeva; rolul lui Ivan este deținut

Liubov Rumianțeva și Stanislav Liubșin într-o scenă din film

de Stanislav Liubșin, un artist foarte talentat, care s-a impus cu câteva creații mari, printre care Serghei în „Am douăzeci de ani“.

Abia ieșit din atelierul de montaj, filmul a și primit consacrară. La cel de al VI-lea Festival cinematografic al republicilor baltice, Belorusiei și R. S. S. Moldovenești, care s-a încheiat recent la Vilnius, „Baladă alpină“ a stîrnit un viu interes. Uniunea cineaștilor din U.R.S.S. a distins-o pe Liubov Rumianțeva cu diploma de onoare pentru cea mai bună interpretare feminină iar pe operatorul Anatoli Zabolotki cu aceeași diplomă pentru cea mai bună imagine.

● Grigori Alexandrov restaurează celebrul film „Octombrie“ al lui Eisenstein. Pelicula sonorizată va fi un omagiu al regizorului în cinstea semicentenarului Revoluție din Octombrie.

● Două opere literare de mare popularitate: „Stele în plină zi“ de Olga Berggolț și „Scut și spadă“ de Vadim Kojevnikov vor fi ecranizate. Prima în regia lui Igor Talankin, a doua în regia lui Vladimir Basov.

● La festivalul filmelor pentru tineret de la Cannes au fost premiate trei filme sovietice: „Fetița și ecoul“ al lituanianului A. Jurbanas a primit Marele premiu pentru lung metraje, „Nunta“ gruzinului M. Kobahidze a fost distins cu Marele premiu pentru scurt metraje, iar filmul „Doi“ al regizorului Mihail Boghin a fost distins cu Marele premiu al tineretii.

MUZICĂ

În preajma concursului „Ceaikovski“

Au trecut opt ani de cînd în Uniunea Sovietică a fost instituit Festivalul și concursul „Ceaikovski“, prilej de întrecere periodică între tineri muzicieni din diferite țări ale lumii.

La prima ediție, din 1958, au participat numai pianști și violoniști. Numărul lor nu era prea mare: 61 de concurenți din 22 de țări. Dar peste numai patru ani, la întrecerea din 1962, s-au prezentat de peste două ori mai mulți concurenți.

Concursul „Ceaikovski“ a consacrat câteva nume care acum sînt cunoscute și apreciate de melomanii din întreaga lume: Van Cliburn, Valeri Klimov, Boris Gutnikov, Natalia Șahovskaia și mulți alții.

Cel de al treilea concurs internațional „Ceaikovski“, care va începe la Moscova la sfîrșitul lunii mai, va reuni la startul său nu numai violoniști, pianști și violonceliști, ci — pentru prima oară — și tineri cîntăreți. În aceste condiții, a trebuit firesc, mărit și numărul distincțiilor. În total se vor acorda 36 de premii și 16 diplome de onoare. Dar, ca și pînă acum, juriul își rezervă dreptul de a împărți un premiu între doi concurenți și de a nu atribui toate premiile.

Comitetul de organizare a alcătuit listele participanților, în care figurează 237 de pianști, violoniști și cîntăreți din 38 de

țări. După cum se vede, numărul celor dor-nici să-și măsoare forțele la acest important forum muzical este foarte mare, deși condițiile de concurs sînt grele.

În linii esențiale, au fost alcătuite și juriile. Din ele fac parte nume de frunte ale vieții muzicale sovietice și străine. Țara noastră va fi reprezentată de Arta Florescu în juriul de canto, Ovidiu Drimba în cel de pian și Garabeț Avachian în cel de vioară. Juriile vor lucra sub președinția cunoscuților muzicieni Emil Ghilels, David Oistrach, Mstislav Rostropovici și Alexandr Svesnikov.

Concursul va fi găzduit în cele mai bune săli de concert din Moscova. Faza întia se va desfășura în Sala de concerte „Ceaikovski“, iar fazele a doua și a treia în Sala mare a Conservatorului.

Concursul va fi deschis de violoniști și violonceliști, care vor debuta la 31 mai. Pianștii și cîntăreții vor intra în întrecere la 11 iunie. Concursul se va încheia la 29 iunie, cînd se vor cunoaște și numele cîștigătorilor.

OPERETĂ

Rudolf Valentino și Marcello Mastroianni

În deceniul al treilea al veacului nostru, Rodolfo Guglielmi, un italian alungat de sărăcie în America, a devenit pe neașteptate o stea a Hollywoodului, sub numele de Rudolf Valentino. Cu farmecul lui inimitabil, Valentino a deschis galeria „idolilor“ cinematografici, cucerind o celebritate atât de mare, încît deși a murit în 1927 (moartea lui a provocat câteva sinucideri în rîndul femeilor, unele făcînd acest gest chiar înainte de cortegiul funerar), în S.U.A. mai funcționează cluburi în care se adună admiratoarele actorului dispărut prea devreme, în plină tinerețe și glorie.

În Italia, numele lui Rudolf Valentino e iarăși pe buzele tuturor. Pricina e... Marcello Mastroianni, unul dintre cei mai populari actori ai cinematografului mondial, care reînvie figura nu mai puțin popularului său compatriot, în comedia muzicală a cuplului Giovanni și Garrinei, „Ciao, Rudy“.

Seară de seară (în total o sută de seri, cum prevede contractul), Marcello Mastroianni joacă, dansează și cîntă într-un spectacol istovitor. Iar după ce își va încheia seria de reprezentații în Italia — la Roma, Torino, Milano, Bologna — va pleca într-un turneu în America Latină. Actorul a declarat că în momentul de față visul lui e să danseze tango la Rio de Janeiro și Buenos Aires, în costumul lui Rudolf Valentino. Sarcina, de două ori dificilă — să danseze tango în patria tangoului unde Rodolfo Guglielmi își cucerise o frumoasă popularitate ca dansator și cîntăreț de cabaret —, va fi, neîndoielnic, încununată de succes. Fiindcă Mastroianni, acest mare actor de cinema și teatru, știe să și danseze fermecător și are o voce foarte plăcută.

Cum s-a hotărît Mastroianni să abordeze comedia muzicală?

„Ciao, Rudy“, în care joc rolul lui Rodolfo Valentino — a declarat el într-un recent interviu — este pentru mine o uriașă distracție și cea mai fericită evadare din prezent. În fiecare seară, cînd aud primele acorduri ale operetei, mi se pare că mă întorc în anii copilăriei. Pe atunci, ecranul era dominat de Fred Astaire și Ginger Rogers. Stînd în sala întunecată, vrăjit de pene, dansuri, cordoane de lac și automobile uriașe visam că am să mă fac și eu cîndva actor de comedie muzicală. Probabil că n-am reușit să mă vindec de acel „complex“.

„Marcello Mastroianni a avut o ascensiune rapidă. Pînă în 1950 a fost contabil, dar în numai cîțiva ani a devenit unul dintre cei mai mari actori ai ecranului mondial. Mastroianni este și un excelent interpret de teatru. Autorul lui preferat este Cehov. Actorul a jucat în „Unchiul Vanea“ și „Trei surori“, dînd tot ce avea mai bun, cum a mărturisit.“

După cele „o sută de seri“, Mastroianni se va întoarce pe platou. El va juca în filmul „Vorbesc mai tare, și mai tare, nu înțeleg“, pe care Eduardo de Filippo îl va turna după piesa lui „Voci interioare“. Apoi, va relua colaborarea cu Fellini, prietenul și fostul său coleg de școală.

I. Treplev

TEATRU

„Idiotul“ în turneu

Artiștii teatrului de dramă „A.M.Gorki“ din Leningrad se pregătesc de turneu în Anglia și Franța.

Conduc de reputatul regizor Gheorghii Tovstonogov, artist al poporului al U.R.S.S., teatrul leningrădean va prezenta o dramă a romanului „Idiotul“ al lui Dostoevski, piesele „Barbarii“ de

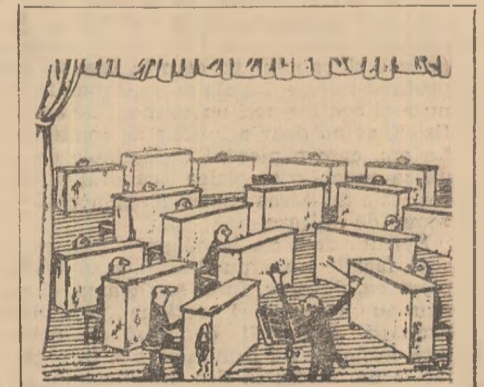

Innokenti Smoktunovski în rolul prințului Mișkin

M. Gorki și „Eu, bunica, Iliko și Illarion“ a dramaturgilor gruzini N.Dumbadze și G.Lordkipanidze.

La turneu vor lua parte artiștii de frunte ai teatrului, ca Serghei Iurski, Innokenti Smoktunovski, Tatiana Dornina, Vladislav Strjelcik, Liudmila Makarova, Kirill Lavrov și alții.

Premiera spectacolului „Idiotul“, reluat la începutul lui aprilie, a avut loc într-o nouă montare după o lungă întrerupere. În rolurile principale: Tatiana Dornina (Nastasia Filippovna) și Innokenti Smoktunovski (prințul Mișkin).

Concert pentru pian...

arta

a

PSIHOLOGIE

De ce zîmbim

De ce cînd doi prieteni se întîlnesc își trag automat colțurile gurii înapoi și în sus, adică, în termenii obișnuiți, își zîmbesc? Sau de unde provine încruntarea? Or, mergînd și mai departe, care este originea limbajului? Cum se explică că este constituit din sunete elaborate prin mișcarea buzelor și limbii, cînd ar fi putut tot atât de bine să se bazeze pe fluierături, mormăituri și țipete.

Charles Darwin, a cărui curiozitate în materie de evoluție nu a lăsat nici un colț necercetat, a publicat, în 1872, un studiu intitulat „Expresia emoțiilor la om și animale”. Comparînd mișcările feței la diverse primat și la alte mamifere, Darwin a ajuns la concluzia că ele izvorăsc din activități primitive ca, de pildă, retractarea buzelor pentru a mușca. Actul originar a devenit cu timpul o manifestare care transmitea un sens (în cazul nostru amenințarea) celorlalte animale. În cursul evoluției, expresiile faciale și-au schimbat apoi forma (prin modificări în mușchii feței) și uneori sensul. Avînd însă funcția de comunicare ele au persistat pe scara animală de la un stadiu evolutiv la cel următor, ajungînd astfel pînă la om.

Explicația generală a lui Darwin rămîne valabilă. În ultimii ani o serie de antropologi au reluat studiul evoluției expresiei considerînd că poate contribui la explicarea comportamentului oamenilor.

Multe mamifere, de la șoareci la maimuțe, își culcă urechile și își închid parțial sau total ochii cînd sînt speriate de un zgomot sau de un alt stimul neașteptat ori periculos. Este vorba de o simplă reacție de protecție: o gamă de reflexe destinate să apere organele de simț. Dar pînă și în această formă primitivă culcarea urechilor poate transmite o informație celorlalte animale. Astfel, unele primat execută mișcarea cînd își apropie fața de un „coleg”, distanța la care o fac depinzînd de

...și premergătorul lui

pericolul pe care îl atribuie întîlnirii și de intenția pe care o au. La primatetele superioare culcarea urechilor este mai puțin evidentă și mai puțin semnificativă, deoarece ele nu mai depind atât de mult de aceste organe pentru cercetarea mediului. Totuși mai păstrează un semnal legat de primul, anume retractația scalpului, de-a dreptul spectaculară la unele maimuțe (macac și babuin) pe care le face să pară profund mirate. La ele această manifestare nu mai conține nici un element de apărare fizică, avînd doar o funcție de comunicare. La om, care a pierdut capacitatea de a-și mișca urechile și pielea capului, ultimul rest este înălțarea ușoară a sprincenelor în semn de mirare.

Rezultă deci că, la originea lor, expresiile faciale nu erau destinate să traducă plăcerea, durerea, furia sau teama, ci constituiau răspunsuri reflexe la anumite excitații. În cursul evoluției au devenit însă mijloace de comunicare a intențiilor, iar la om ajung să dea în vileag și stări afective (o anumită expresie poate indica, însă, emoții diferite, după împrejurări).

Originea expresiilor umane nu este

totdeauna ușor de determinat. Dacă încruntarea s-a născut din privirea atentă a unui obiect situat la distanță mică (mamiferele se uită fix și fără teamă înainte de a ataca), povestea rinjetului devenit suris e ceva mai complicată. Pe de o parte a fost o reacție de apărare, pornită de la retractarea buzelor înainte de a mușca sau de a da drumul la ceva vătămător care fusese luat în gură. Multe mamifere răspund printr-un rinjet cînd sînt speriate brusc, grimasă caracteristică chiar și omului în

Un zîmbet fermecător...

anumite împrejurări: priviți la conducătorii auto cînd schimbă prost vitezele! Pe de altă parte rinjetul este legat la animale de emiterea unor sunete înalte — nechezatul cailor, miolăitul pisicilor — provenind din încordarea mușchilor pentru a rezista vibrațiilor. Din punct de vedere fizic, zîmbetul este urmașul direct al rinjetului, (deoarece ultimul însoțește risul sonor), dar cum de a sfîrșit prin a fi asociat cu plăcerea? La maimuțele evoluate întîlnim rinjetul mut în cazul întîlnirilor dintre membrii unui grup. Cel mai mic, de pildă, își va retracta pielea capului și va rînji în scopuri defensive, pentru a-și arăta intențiile prietenești. Același lucru se întîmplă și cu omul cînd zîmbește fix față de un superior sau de un străin pe care abia l-a cunoscut. Zîmbetul de plăcere continuă să fie, însă, greu de înțeles. Există multe date experimentale care dovedesc că vertebrale superioare sînt mereu în căutare de stimuli senzoriali variați, deoarece aceștia întrețin activitatea sistemului nervos. Astfel, se prea poate ca rinjetul — răspuns la stimuli care surprind puternic — să fi devenit zîmbet, reacție plăcută la modificări mici și agreabile ale excitațiilor.

Se pune, în fine, întrebarea: cum s-a dezvoltat graiul omenească din mișcările primitive ale feței și limbii? Multe sugestii ne sînt oferite de comportamentul babuinilor, cele mai avansate maimuțe din Lumea Veche. Aceștia comunică în mod curent plesnind din buze, gest derivat din mișcările efectuate cu buzele și cu limba cînd se curăță unul pe altul. Babuinii plesnesc din buze cînd se salută, emițînd adesea și un mormăit în același timp. Este interesant că aceste mormăite sună ca vocalele noastre și sînt produse absolut la fel, cum au demonstrat cercetări foarte serioase și precise cu metode acustice moderne. Babuinii, maimuțe sociale, folosesc mormăiturile modulate pentru a comunica între ei și atunci cînd nu se văd.

Toate acestea sugerează că limbajul nostru are o origine asemănătoare, doar că în locul plesnitului din buze strămoșii noștri vor fi folosit mișcări ale buzelor, ca cele de supt de pildă, pentru a-și modula mormăitul. Aceste sunete „afectuoase” au dus probabil treptat la perfecționarea expresiei vocale, culminînd cu apariția limbajului adevărat.

Mai rămîne de explicat cum au ajuns babuinii și omul la manifestări sonore asemănătoare. Pentru început trebuie să precizăm că dezvoltarea și utilizarea oricăror manifestări este în directă legătură cu gradul de socializare a animalelor. Astfel, lupii care trăiesc la un loc au o gamă

mult mai largă de expresii decît ursul solitar. Babuinii se deosebesc însă de celelalte maimuțe, toate foarte sociale, prin modul lor de viață. Trîind în cete, pe cîmpii, au nevoie unul de celălalt pentru a se apăra. Trebuie deci să comunice între ei, mai cu seamă pentru a limita încăierările care ar slăbi întreaga ceta. La fel, strămoșii noștri, locuitorii ai șesurilor, au fost influențați de mediu, care a constituit un factor important de dezvoltare nu numai a vîntorii și uneltelor, ci și a zîmbetului, risului și limbajului.

ARHEOLOGIE

Cea mai veche locuință omenească?

După cum anunță publicațiile de specialitate, la Nisa au fost descoperite, în incinta unui șantier, rămășițele a ceea ce arheologii francezi sînt înclinați a socoti că este cea mai veche locuință omenească descoperită pînă astăzi.

O dată excavatoarele înlăturate, o echipă de 15 cercetători a degajat într-adevăr rămășițe de lăcaș omenească la o adîncime la care pînă acum nu s-au mai găsit asemenea resturi. Perioada de ocupare a lăcașului a putut fi determinată datorită prezenței unor fosile, ca de pildă cochiliile ale moluștei *Helix Paretii*, despre care se știe că a dispărut în cursul celei de a doua perioade interglaciare, lungă interglaciațiune Mindel-Riss. În termenii de cronologie absolută aceasta ar însemna că făpturi omenești au venit să se așeze pe locul Nisei de astăzi acum cel puțin 200 000 de ani. După cum ar mai însemna (iar indicațiile furnizate de instrumentele utilizate par a confirma acest lucru), că antropozii pre-neanderthalieni ajunseseră la o treaptă de dezvoltare care le permitea să-și construiască adăposturi în care să locuiască.

Cum arătau, însă, locuitorii așezării descoperite la Nisa? Din păcate nu s-au găsit și oseminte omenești din care să se poată trage anumite concluzii. După cum arată arheologii francezi s-ar putea, însă, ca ei să fi semănat cu oamenii primitivi ale căror resturi au fost găsite într-o peșteră de lingă Nisa și care i-au intrigat mult pe paleontologii din cauza caracteristicilor lor contradictorii.

Marele interes al descoperirii mai rezultă apoi din precizările care s-au putut face asupra lăcașului. Structura degajată are 18 metri lungime și 6 metri lățime. Locuința avea două vetre; spațiul imediat din jurul vetrelor nu prezintă niciun fel de vestigii, de unde se poate deduce că locatarii „casei” dormeau împrejurul vetrelor, culcați pe piei de animale. Ceva mai încolo au fost descoperite mărturii despre indeletnicirile lor: oase de animale, în special de *Elephus Antiqua*, unelte etc. Constructorii casei săpaseră mai multe găuri în sol (una din ele cu un diametru de 30 cm) probabil pentru a fixa trunchiuri de copaci care să susțină acoperișul.

După proporțiile ei, locuința pare să fi servit ca adăpost unui număr de circa cincisprezece făpturi. Ea era fără îndoială un adăpost temporar, întrucît alte indicii au mai arătat că vînători pre-neanderthalieni veneau pînă la fărîmurile Mediteranei pentru scurte răstimpuri, își construiau locuințe temporare și apoi plecau la treburile lor în alte locuri.

Descoperirea de la Nisa îi îndeamnă pe o sumă de arheologi francezi să afirme că, în genere, prea ne subestimăm strămoșii, pe care îi imaginăm prea hirsuți, prea frusti, prea asemănători cu maimuțele. Și, adaugă ei, într-o vreme cînd omul de Neanderthal începe a fi tot mai mult considerat ca avînd dreptul de a se numi și el homo sapiens, e reconfortant să putem constata că și pre-neanderthalienii ar avea dreptul de a fi reabilitați: descoperim anume că se pricepeau să-și construiască locuințe și că nu șovăiau chiar să vină pe Coasta de Azur s-o facă.

Și, la urma-urmei, cine ne spune că nu veneau pentru a admira — sau adora — peisajul?

A. Lavrov

Știința

BIOLOGIE

Memorie în pilule

Ar putea fi modificată memoria umană prin mijlocirea unor substanțe? S-ar putea ca după bunul lui plac un om să-și extindă sfera amintirilor sau, dimpotrivă, „să treacă cu buretele” peste o anumită perioadă din viață? Asemenea posibilități, ne încredințăm astăzi oamenilor de știință, nu mai sînt de domeniul utopiei.

Nu e mai puțin adevărat că deocamdată experiențele au fost făcute pe animale. Care a fost, însă, mobilul care a generat asemenea experiențe? Faptul că s-a putut demonstra că orice achiziționare de cunoștințe noi este însoțită de o creștere a proporției de acid ribonucleic în creier. De aici și deducția că orice amintire nouă se înscrie sub forma unei proteine sintetizată sub controlul acidului ribonucleic. Îndrăzneța ipoteză a căpătat multă confirmări în ultimul an.

Efectele injecțiilor cu acid ribonucleic au fost experimentate de cercetători mai întîi pe șobolani. Rezultatul? S-a putut stabili că injecțiile au o acțiune stimulantă și că, datorită lor, timpul necesar procesului de învățare a șobolanilor cu diferite deprinderi se scurtează foarte mult. O altă substanță, magnezia pemolina, care accelerează producerea de acid ribonucleic, a dat aceleași rezultate. Se poate pune, totuși, întrebarea: vor avea substanțele acestea același efect și asupra omului?

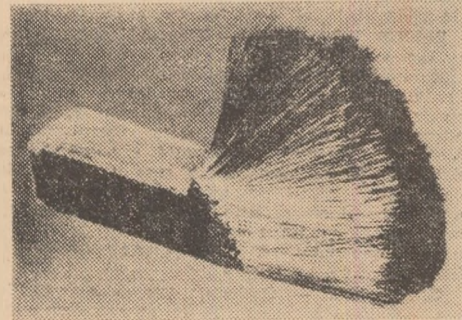
Ipotezele cercetătorilor au primit, însă, și o altă confirmare, poate mai convingătoare, tocmai pentru că e vorba de una negativă. S-a demonstrat, astfel, că fixarea amintirilor poate fi împiedicată prin administrarea unor substanțe care blochează sinteza proteinelor. Aceste substanțe, deocamdată în număr de două, sînt antibioticele numite puromicină și acetoxicicloheximidă. Subiecții supuși experiențelor cu aceste antibiotice, în speță niște pești exotici roșii, au fost deprinși să răspundă la un semnal luminos însoțit de o descărcare electrică. În mod normal, această condiționare persistă timp de mai multe luni. Dar dacă, înainte de a se proceda la condiționarea propriu-zisă, unul din antibiotice este injectat subiecților aceștia uită deprinderea căpătată după cel mult trei zile. Ceea ce i-a făcut pe cercetători să facă deosebirea între o memorie de „scurtă durată” și una de „lungă durată”, aceasta din urmă fiind rezultatul sintetizării de noi proteine.

Desigur, substanțele „anti-memorie” par mai puțin atractive decît contrariul lor. Este probabil, însă, că o dată aplicate la om, ele ar putea constitui un prețios sprijin pentru psihiatri.

CHIMIE

Coaliția hibrizilor

Se știe că coeziunea unui corp solid se datorează atracției atomilor sau moleculelor care-l alcătuiesc. Când rupem o bucată de metal, de pildă, nu facem decât să intervenim cu o forță superioară celei care leagă atomii între ei. Forța legăturilor interatomice poate fi, însă, calculată și astfel poate fi dedusă și energia necesară pentru a rupe un material sau altul, cu alte cuvinte rezistența. Vorbind în

Una din primele încercări de realizare a unui material hibrid: filamente de sitice acoperite cu aluminiu.

general, foarte multe materiale au o rezistență teoretică mult superioară forței de 350 kg/mm², recordul în actualul stadiu industrial, cu o condiție însă: să atingă perfecțiunea în structura lor internă. De aici și distanța care desparte calculele teoretice de rezistențele efectiv înregistrate.

Dar dacă am reuși să realizăm aceste valori teoretice? Atunci, în fața tehnicii s-ar deschide posibilități cu adevărat fantastice. Astronauticii, aeronauticii, industriei nucleare, energeticii, transporturilor, construcțiilor le sînt necesare asemenea materiale dar, din păcate, multă vreme aceste rezistențe fantastice au rămas simple cifre pe hirtie la care inginerii pri-

În Ural a fost descoperit recent un nou zăcămint de pietre semiprețioase: opal, calcedoniu, agat, carneol.

veau melancolic. Dar iată că lucrurile par să se schimbe radical. În următorii ani, afirmă acum oamenii de știință, tehnica va dispune de materiale cu performanțe extraordinare, ale căror caracteristici se vor apropia foarte mult de mult rîvnitele limite teoretice. Pentru aceasta, însă, tehnicienii vor trebui să abandoneze metoda clasică a aliajelor și noilor materiale de sinteză pentru a se angaja pe o cale nouă, aceea a materialelor hibride, compuse.

Intr-adevăr, unindu-se corpuri diferite ca, de pildă, fibre rezistente și materiale suple, n-ar putea fi obținuți compoziți hibridi care să intrunească în masa lor robustețea și plasticitatea? Ideea nu e chiar originală, căci e aplicată și de natură: lemnul, oasele etc. etc. au o armătură fibroasă prinsă într-un material plastic. Într-un astfel de material plasticul ar urma să joace rolul de matriță protejind fibrele ale căror alterări de suprafață micșorează soliditatea și repartizînd eforturile în rețeaua fibroasă. Aceasta, la rîndul ei, fixînd tensiunile, protejează matrița plastică care, altfel, ar ceda. Apariția materialelor plastice armate, al căror număr și calitate crește continuu, a dat naștere unei prime și uimitoare promoții de materiale de sinteză, adevărate concurențe ale materialelor considerate „nobile”: metalele, betoanele, lemnul dur, etc.

Materialelor plastice armate li se dau acum cele mai diferite destinații. Sînt folosite la construcția navelor, la clădirile moderne unde înlocuiesc obișnuitele ziduri sau pereții interiori, în industria automobilelor pentru caroserii sau în cea petrolieră unde au dat excelente rezultate în realizarea marilor cisterne pentru carburanți. După cum își găsește o largă aplicație în astronautică, în primul rînd datorită greutatei lor reduse. În afară de aceasta ele rezistă și la temperaturi înalte fără să se degradeze fiind, astfel, materiale ideale pentru tubulatura sau conurile terminale ale rachetelor cosmice. Dar rezistența nu este singura calitate a materialelor plastice armate, care sînt apreciate și pentru neutralitatea lor chimică, pentru transparență și colorit.

Specialiștii în materie își propun însă să meargă și mai departe, anume să pună la punct noi tehnici de fabricație care să permită conservarea într-o structură stratificată a extraordinarei solidității a fibrei de sticlă. Desigur, nu poate fi vorba ca structurile stratificate să fie folosite în același mod ca, de pildă, oțelul deoarece au o elasticitate mult mai mare decît a acestuia din urmă și nu se pretează la sudură. Așa încît va trebui elaborată o nouă tehnică, în funcție de noile materiale.

În ultima vreme, atenția savanților a fost atrasă și de trichite (de la grecescul trichos: fir de păr), o excreșcență, o anomalie care se dezvoltă pe o suprafață cristalină. În vreme, însă, ce substratul este un cristal imperfect, trichita atinge perfecțiunea în ce privește rezistența fiind considerată de cercetători ca „materialul miraculos” al viitorului, cu însușiri extrem de apropiate de rezistențele teoretice. Astfel, trichitele de aluminiu au o rezistență de 1—2 tone pe milimetru pătrat! Din păcate, însă, lungimea lor nu depășește cîtiva milimetri, așa încît folosirea lor constituie încă o problemă care-i preocupă pe cercetători. În momentul de față sînt experimentate mai multe procedee de obținere a trichitelor, ca matriță preconizîndu-se ceramica, metale sau materiale plastice.

Care va fi viitorul materialelor hibride? Desigur, e încă prematur să răspundem la această întrebare dar, ceea ce e cert, e că necesitatea unor performanțe mecanice din ce în ce mai ridicate va duce la intensificarea cercetărilor în acest domeniu. Deocamdată, familia materialelor hibride a început să-și ocupe locul alături de aceea a aliajelor și compoziților de sinteză.

ASTRONOMIE

Va mai avea Pămîntul un satelit natural?

În marea familie a planetelor, asteroizii sînt mezinii. Între Marte și Jupiter există un mare număr de astfel de planete minuscule, fără să se poată, însă, preciza câte anume. Cel mai mare asteroid este Ceres, cu un diametru de circa 800 de kilometri. Se cunosc, însă, și asteroizii mult mai mici, unii au diametrul mai mic chiar decît un kilometru. Printre aceștia din urmă se numără și Icar.

De cîtva timp, această planetă, cu diametrul de 1,5 kilometri și descoperită în 1949 de astronomul american Baade, concentrează asupra-i atenția astronomilor

din întreaga lume. Și nu numai a astronomilor...

Cum se explică marea popularitate de care se bucură astăzi Icar?

În cursul existenței Pămîntului, micul asteroid s-a apropiat de nenumărate ori de planeta noastră. Astronomii au calculat că o asemenea apropiere are loc la fiecare nouăsprezece ani. În 1968 va avea loc o nouă „întîlnire”. Calculele făcute arată că de astă dată Icar și Pămîntul se vor apropia... pînă la 11.520.000 de kilometri; în momentul intersecției orbitelor. Firește, pentru noțiunile obișnuite o asemenea distanță este... astronomică. Totuși, noua întîlnire i-a făcut pe specialiști să se întrebe: ce consecințe ar putea avea ea? Și ei au găsit și răspunsul. Dar înainte de a-l cunoaște să urmărim împreună cîteva din calculele care i-au condus pe astronomi către răspunsul de care aminteam.

Astronomii au pornit de la următorul raționament: pentru ca Icar să se ciocnească cu Pămîntul, în urma mării sale apropieri de acesta, nu este suficientă numai intersecția orbitelor de care am pomenit mai sus. Ar mai fi nevoie ca ambele corpuri să se afle în același timp în unul și același punct din spațiu. Dar probabilitatea modificării în acest sens a orbitei asteroidului Icar nu depășește, conform calculelor, o șansă la un milion: prea sînt mulți factorii care intră în acest joc și prea multe condiții contradictorii trebuie îndeplinite! Iar dacă am vorbi nu despre modificarea orbitei asteroidului, ci de probabilitatea aflării concomitente a celor două planete în același punct din spațiu, trebuie să arătăm că și aceasta ar fi de 1:1.000. Prin urmare, probabilitatea ca Icar să se ciocnească de planeta noastră poate fi exprimată prin următoarea formulă: $1:1.000.000 \times 1:1.000 = 1:1.000.000.000$. Firește, spun de aceea astronomii, nu ne putem permite să înlăturăm cu desăvîrșire această probabilitate, dar remarcăm că ea este atît de neînsemnată, încît am putea foarte bine răspunde cu un nu hotărît la întrebarea dacă Pămîntul se va întîlni cu Icar. Iată în legătură cu cele de mai sus și părerea profesorului K.Staniukovici: „În momentul de față nu se poate calcula cu precizie cît de mult se va apropia Icar de Pămînt. Este, însă, foarte probabil că va trece la o distanță destul de mare ca să nu-l putem vedea nici cu binoclul. Evident, în acest caz el nu va avea nici o influență asupra Pămîntului. Aceasta mi se pare cea mai probabilă desfășurare a evenimentelor”.

Un singur lucru este însă absolut cert: apropierea dintre cele două planete. Luînd cunoștință de particularitățile orbitei asteroidului Icar care îl obligă să se apropie de Pămînt, savantul sovietic A. Sternfeld, doctor în științe fizico-matematice, a emis o idee pe cît de îndrăzneală, pe atît de ademenitoare, în legătură cu posibilitatea unei eventuale folosiri a asteroidului drept „navă oceanică de cursă lungă” pentru călătoria în limitele sistemului solar. Savantul se întreabă dacă pe asteroidul Icar nu ar putea fi create baze pentru navele cosmice care ar urma să se îndrepte spre orbitele planetelor Venus, Mercur, Marte și Jupiter? Călătoria interplanetară ar putea astfel folosi masa asteroidului Icar în vederea protejării navelor lor împotriva ciocnirilor cu meteoriți și a respirației fierbinți a Soarelui.

Și iată și o altă idee, am putea spune chiar mai ademenitoare. O seamă de specialiști afirmă că dacă Icar s-ar apropia

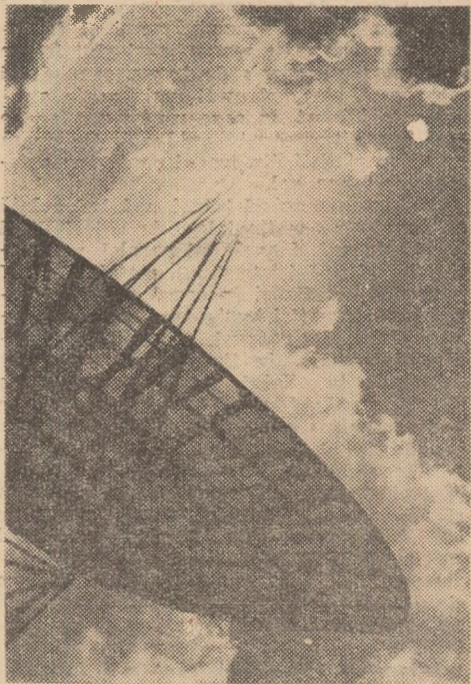
mult de Pămînt, atracția planetei noastre ar putea face din el un satelit permanent, o a doua Lună. Firește, acest lucru n-ar putea să se întîmple de la sine. Viteza asteroidului pe orbită în apropierea Pămîntului va fi prea mare pentru ca atracția gravitațională a planetei noastre să poată mai întîi să-i curbaze mult traiectoria iar mai apoi să i-o închidă, formînd o elipsă alungită și transformîndu-l într-un satelit natural al Pămîntului. Specialiștii afirmă, însă, că tehnica modernă ar putea să reabiliteze această „regrupare de forțe” în sistemul nostru solar. Nu este exclus, spun ei, ca acest lucru să se întîmple la următoarea apropiere dintre planeta noastră și asteroidul Icar. În acest caz chiar generația noastră ar fi martoră la un eveniment unic: Terra s-ar îmbogăți cu încă un satelit natural, Luna ar căpăta un frate mai mic.

„Ochii” și „urechile” planetei noastre

În munții Armeniei va începe în curînd construirea unui radiotelescop de mari proporții. Instalația urmează să fie realizată într-un termen scurt și cu cheltuieli minime. Proiectanții au adoptat o soluție originală: oglinda metalică, cu un diametru de o sută de metri, va fi montată într-o cuvetă naturală de pe un versant al muntelui Aragaș. Sub reflector va fi instalat un rezervor cu volumul de 500 de metri cubi care va colecta apa provenită din ploii, topirea zăpezilor, avalanșe. Cînd se va umple rezervorul, apa va fi scoasă din el cu ajutorul unor pompe puternice.

Antena direcțională a telescopului va fi prevăzută cu o „petală principală”, cum i-au spus proiectanții, ce va aduna undele hertziene de pe marea oglindă. „Petala”, sau mica oglindă a antenei, va fi suspendată pe piloni metalici, deasupra reflectorului fix.

Proiectul unui alt telescop, cu rotație completă, prevede rotirea cupei în spațiu

Pămîntul ascultă Cosmosul

în jurul axului vertical și orizontal. Diametrul oglinzii va avea lungimea unui teren de fotbal. Suprafața oglinzii va fi perfect netedă și executată cu o precizie de plus sau minus un milimetru. Antena acestui tip de telescop va putea cereța orice colțșor de pe bolta cerească și trimite semnale în miliarde de kilometri în adîncul Cosmosului.

Proiectarea de antene pentru studierea Universului este o treabă extrem de complexă. Antenele moderne cîntăresc pînă la 8.000 de tone. Diametrul cupelor lor poate atinge cîteva sute de metri. Antenele telescoapelor trebuie să aibă nu numai mobilitate, dar să fie, în același timp, și rigide. Toate aceste cerințe au impus în ultima vreme crearea în U.R.S.S. a unei ramuri noi a industriei construcțiilor — construcții metalice pentru antene.

Amănuntele de mai sus au fost relatate recent unui reporter de către N. P. Melnikov, directorul institutului „Projekt-stalkonstrukcija” care a construit giganticele antene ce au recepționat semnalele trimise de stația sovietică „Luna-9”.

TEMĂ DE SEZON

Vitaminizarea
mîncărurilor

Mai ales în perioada de primăvară, cînd deficitul de vitamine al organismului se face mai mult simțit, se impune o „suplimentare” a mîncărurilor cu vitamine, în afara consumării ca atare a legumelor și zarzavaturilor de sezon și a fructelor.

Vitaminizarea mîncărurilor se poate face prin adăugarea de mici cantități de alimente bogate în vitamine, crude sau special preparate. Pentru atingerea scopului urmărit este nevoie în primul rînd ca adăugarea lor să nu modifice în mod dezagreabil gustul și mirosul mîncării și apoi ca vitaminele din alimentele încorporate să se păstreze în mîncare; de aceea ele se adaugă numai imediat înainte de servirea acestora.

Se pot vitaminiza cele mai diverse mîncăruri: ciorbele (borșurile), supele, pireurile de legume, pilaful, budinea, grișul sau orezul cu lapte etc.

Vitaminizarea se poate face cu:

Sucuri de legume sau de fructe (morcovi, varză, sfeclă, lămii, măceș etc.) cîte 10—30 g pentru o porție de mîncare.

Legume, frunze verzi (mărar, pătrunjel, leuștean, țelină, ceapă, usturoi verde, spanac, salată etc.) cîte 5—15 g pentru o porție de mîncare.

Unt proaspăt sau smîntînă, cîte 5—15 g pentru o porție.

Gălbenuș de ou proaspăt crud 1/2 pină la unul pentru o porție.

Jeleuri de fructe bogate în vitamine: măceș, coacăze, afine, mure, zmeură, fragi, corcodușe, cîte 10—30 g la budinea, griș sau orez cu lapte.

Vitaminizarea mîncărurilor este foarte indicată în alimentația copiilor, femeilor în perioada maternității, a muncitorilor care lucrează într-un mediu nociv și a bolnavilor.

Dr. N.N. Iakovlev

LEXICON MEDICAL

Există andropauză?

Termenul de andropauză este sinonimul masculin al menopauzei. Dar dacă la femeie manifestările menopauzei sînt foarte nete, marcate precis de încetarea ciclului menstrual, ele sînt mult mai puțin aparente la bărbat, la care nu se produce o modificare hormonală evidentă. De aceea mulți specialiști din trecut contestau existența andropauzei.

Andropauza există totuși, apărînd o dată cu involuția testiculelor, de obicei după 50—60 de ani și evoluînd paralel cu o serie de tulburări trofice, metabolice și neuropsihice. Ca și în cazul ovarelor, regresivitatea funcției testiculare este un fenomen fiziologic, natural, al evoluției organismului uman „în timp”.

Experiența clinică arată că activitatea sexuală scade după 55—60 de ani, dar se poate menține pînă la 70—80 de ani, iar capacitatea de fecundare mai redusă poate fi conservată chiar pînă la 80 de ani. Sînt citate frecvent cazuri de persoane în vîrstă care au devenit tați după vîrsta de 60—70 de ani, ca Charlie Chaplin, Paul Reynaud și Pablo Picasso.

Declinul sexual poate fi însoțit de o simptomatologie mai accentuată. Apar astfel tulburări psihice: stări depresive, iritabilitate, emotivitate exagerată. Tulburări cardiace: palpitații, dispnee (prin încetinirea debitului inimii). Scăderea forței musculare se manifestă prin oboseală care apare mult mai ușor; urcarea unei scări începe să devină dificilă. Alteori, se pot declanșa adevărate nevroze mai ales pe „terenul” unei labilități neuro-vegetative.

Măsurile terapeutice din cursul andropauzei necesită o individualizare strictă. Aplicarea neindicată a terapiei hormonale de substituție, a mijloacelor de stimulare excesivă a sistemului neuroendocrin și a diferitelor tratamente „de întinerire” poate duce la epuizarea mai rapidă a rezervelor funcționale sexuale, avînd o influență negativă asupra procesului de regresivitate fiziologică a întregului organism.

Ca măsuri generale se impune o supraveghere completă și regulată a organismului, prin „bilanțuri periodice” care permit corijarea eventualelor deficiențe și descoperirea unor boli specifice vîrstei în stare „embrionară”. În mod special se va face un control periodic al dinților, al ochilor, al cordului (și al tensiunii arteriale), al prostatei. Cum spunea un celebru gerontolog: „Regula de aur este acțiunea precoce. Ea nu este niciodată destul de precoce”. Un control medical inutil este de aceea preferabil unei boli inaparente care subminează organismul.

Se va acorda o grijă deosebită regimu-

În sala de operație (sora medicală Olga Cernova)

lui alimentar, care la nevoie va fi hipocaloric, cu reducerea dulciurilor și a grăsimilor pentru a preveni tendința la îngrășare. Gimnastica adecuată, mersul pe jos, în aer liber, odihna activă și asigurarea unui somn rațional sînt factori necesari menținerii igienei psiho-fizice a acestei epoci. Se vor evita excesele de alcool, cafea, tutun, emoțiile și gîndurile sumbre. În loc de frămîntări inutile în legătură cu „vîrsta critică”, este preferabil să gustăm cu calm și luciditate fiecare clipă pe care ne-o oferă viața.

Celebru compozitor francez Auber, care a scris la 80 de ani opereta „Vis de dragoste” spunea: „Eu nu am opțezii de ani, ci de patru ori cîte 20!” E un mod optimist de a privi bătrînețea pe care îl recomandăm celor interesați.

Dr. S. Bozov

LA ÎNTREBĂRILE
CITITORILORSpondiloza
trebuie tratată?

„Cu ocazia unei radiografii făcută întimplător mi s-au descoperit ciocuri osoase (osteofite) localizate pe marginea vertebrelor. În afara acestei imagini radiologice, nu am nici un alt simptom care să pledeze pentru spondiloza (dureri, jenă la mișcări etc.). În acest caz trebuie să fac vreun tratament?” (Maria Ursu, București).

Prezența osteofitelor, dacă nu este însoțită de manifestări clinice, nu demonstrează că este vorba de spondiloza, deoarece 70 la sută din persoanele care depășesc vîrsta de 50 de ani prezintă aceste modificări osoase. Dacă însă există dureri este vorba de o spondiloza manifestă care obligatoriu trebuie tratată, deoarece în caz contrar boala poate avea consecințe serioase. În spondiloza durerile nu sînt pricinuite de osteofite, ci de iritația nervilor aflați în masa mușchilor din vecinătatea coloanei vertebrale, de aceea tratamentul se adresează în primul rînd acestui factor.

Împotriva
cariei dentare

„Copilul meu are o predispoziție accentuată pentru carii dentare, deși nu-i dau prea multe dulciuri și respectă o igienă a gurii riguroasă. Ce vitamine i-ar fi utile?” (M. Mayer — Rimnicul Sărat).

Cercetările au arătat că lipsa totală din organism a vitaminelor A și B influențează apariția de noi carii, dar niciodată nu există în condiții naturale un regim alimentar care să nu aducă organismului o cantitate cît de mică din aceste vitamine. În schimb vitaminele C și D au o mare importanță. Prezența lor în organism duce la consolidarea structurii dintelui, ferindu-l de apariția cariilor. De aceea, mai ales la copii, sînt indicate cure periodice (primăvara și toamna) de vitamină C și D, mai ales în cazul predispoziției la carii.

„Suflul” la inimă

„Cu ocazia unui control medical periodic la școală, copilului meu în vîrstă de 14 ani i s-a diagnosticat un suflu „anorganic” la inimă. Care este semnificația acestui suflu, mai ales că de cînd a aflat că îl are, băiatul acuză palpații?” (Felicia N. Constanța).

Majoritatea suflurilor sistolice anorganice sînt descoperite cu prilejul unui examen întimplător, fără ca respectivul copil să fi resimțit fenomene neplăcute, nici în repaus, nici după efort. Dacă i se spune însă copilului că are un suflu la cord, i se creează psihologie, în mod artificial, senzația de oboseală, pot apare palpitații etc. Suflu sistolic anorganic nu este, în concluzie, semn de boală și nu trebuie tratat. El apare frecvent la copii și dispare cu înaintarea în vîrstă.

Ce legătură este
între obezitate
și ateroscleroză?

„Mi s-a spus că trebuie să slăbesc, pentru că în caz contrar sînt predispus la ateroscleroză. Ce legătură este între aceste două afecțiuni?” (S. O. — Sinaia).

Numeroase observații clinice confirmă legătura dintre obezitate și diferite afecțiuni cardiovasculare, în special ateroscleroza coronariană și cerebrală. Conform datelor sovietice (M. N. Egorov și L. M. Levitski), 79 la sută dintre persoanele obeze prezintă fenomene clinice nete de boli cardiovasculare. S-a arătat, de asemenea, că leziunile de ateroscleroză predomină la persoane grase și obeze. Unii autori susțin că ateroscleroza și obezitatea sînt boli metabolice strîns legate între ele prin mulți factori patogenetici. Se poate, deci, spune că există certitudinea că obezitatea favorizează dezvoltarea aterosclerozei.

Tocurile

„În ultimul timp mi s-a îngroșat foarte mult articulația gleznei. Un medic mi-a spus că s-ar putea ca această deformare să fie cauzată de faptul că port tocuri înalte. Dv. ce credeți?” (Marta — Sighșoara).

Această „etiologie” este pe deplin posibilă. Iată explicația: oasele picioarelor sînt imbinat astfel încît formează un fel de boltă, asemănîndu-se cu arcul unui pod, conformație care mărește rezistența scheletului. Dacă această boltă e „sucită” din cauza încălțămîntei neraționale, mersul își pierde elasticitatea firească, iar articulația gleznei, prețuită atît de mult sub raport estetic, se îngroașă. Deformarea aceasta e mai accentuată la femeile mai „pline”, cum probabil este cazul dv.

Medicus

Poșta
medicului

MITEL C. — Ploiești: Am mai spus-o și altor corespondenți și vă repetăm și dv.: nu există nici un fel de urmări! Singurul „medicament” este voința dv. Părăsiți gîndurile negre și concentrați-vă asupra unei activități socialmente utile. Faceți sport, gimnastică, dușuri calde sub jet puternic. Ca medicamente: ser neurotonic în injecții subcutanate, glutarom 10-12 comprimate pe zi, bromoval 1-2 comprimate înainte de culcare.

O. LUC — Craiova: Nu aveți nici un motiv de îngrijorare, fiind în limite normale. În rest, citiți răspunsul și tratamentul indicat lui Mitel C. — Ploiești.

NOVAC GLIGOR — Lugoj: După simptomele descrise este într-adevăr vorba de o **faringită cronică** însoțită de disfație. Vă recomandăm gargarisme repetate cu bicarbonat de sodiu, cu ceai de mușetel sau fenocel; comprese alcoolizate în jurul gîtului, eventual atingeri ale mucoasei de 1-2 ori pe zi cu albatru de Metilen în glicerină și alcool. Continuăți antibioterapia sub forma aerosolilor de penicilină, timp de 7-10 zile pe lună.

C. DATU — București: Complicație ivită în cursul unui orcion sau blenoragii, orbita poate duce la absența spermatogenezei, adică la sterilitate. Pentru a diagnostica aceasta este nevoie de o spermogramă și examenul biptic al testului testicular. 2) Vă recomandăm: Testosteron de 25 mg (3 fiole pe săptămînă), în injecții intramusculare, vitamina E (3-4 drageuri zilnic) și extract de tiroidă injectabil, sub strict control medical.

TINA — Roșorji de Vede: 1) Într-adevăr, sînt tulburări premenopauzice. 2) În formele hemoragice se recomandă 25-50 mg propionat de testosteron zilnic, pînă la oprirea sîngerării. Rezultate excelente s-au obținut de asemenea prin administrarea a 5-10 ml de extract epifizar timp de 3-5 zile, care are o eficiență acțiune sedativă și antihemoragică.

I. C. N. — Sîntu Gheorghe: Urmați o serie de 15-20 injecții de propionat de testosteron de 25 mg (3 injecții pe săptămînă), glutacid 12 drageuri zilnic, vitamina E 3 comprimate zilnic și fenomenele vor dispărea.

PUPI — Timișoara: Nu trebuie să disperati. Orbita și prostatita sînt complicații ale unei uretrite gonococice nedignosticate și netratate la timp. Complicații, firește supărătoare, și care pretind răbdare și perseverență, pentru a se obține o vindecare radicală. După părerea noastră trebuie să repetați tratamentul cu antibiotice asociind eventual cloramfenicol la penicilină. Tratamentul instituit de urologii care v-au consultat a fost corespunzător și nu avem nimic de adăugat la el.

REMUS VOINESCU — Piatra Neamț: 1) În curînd vom publica noi articole cu privire la culturism, însă nu în pagina noastră medicală. 2) Pentru informații bibliografice în legătură cu lucrări de cultură fizică vă sfătuim să vă adresați revistei de specialitate „Sport și tehnică”. 3) Lăcrimarea exagerată sau epifora se datorează unui corp străin care a pătruns în ochi, unei iritații pe mucoasa nazală sau a unei carii dentare. Este necesar să consultați un oftalmolog spre a stabili cauza și tratamentul corespunzător. 4) Citiți răspunsul dat lui Mitel C.

GRUIA AL. — Craiova: Cîteva ședințe de raze ultracurte credem că ar ameliora simțitor starea dv. Vom publica în curînd un articol despre sinuzite.

TATCU O. — Săveni-Suceava: 1) Tulburările ciclului menstrual sînt frecvente la adolescente în special în primii ani, pînă ce de obicei ciclul se regularizează de la sine. 2) Dacă sînt creșterea albă nu este abundentă, atunci este vorba de o leucoree normală sau fiziologică, avînd rolul de a asigura autoapărarea aparatului genital față de infecții. 3) Pentru creșterea în greutate și fortificare vă recomandăm: o serie de 10 injecții Rovitrat alternînd cu ser neurotonic (o zi Rovitrat, o zi ser neurotonic). Glutacid 8-10 drageuri zilnic, Remineron 3 lingurițe pe zi. Iar la vară, o cură helio-marină de trei săptămîni.

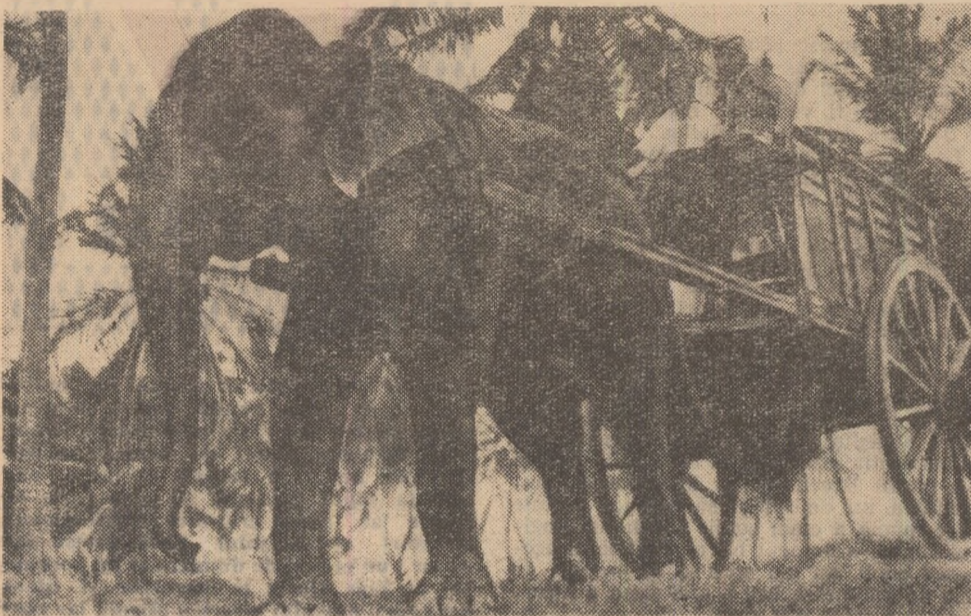
MARIA — Timișoara: După simptomele descrise s-ar părea că este o vulvită altoasă. Totuși trebuie să consultați un ginecolog pentru a elimina diagnosticul de vulvită cu trichomonas, frecventă în ultima vreme. În acest din urmă caz trebuie să faceți băi de seșut cu ceai de mușetel sau rădăcină de nalbă, spălături externe cu permanganat de potasiu 1/2000 sau oxicianură de mercur 1/4000, să introduceți în vagin un comprimat de Tricolaval, iar pe gură să luați zilnic 3 drageuri Flagyl, timp de 10 zile.

(Continuare în pag. 11-a)

În inima junglei, o așezare stranie

În inima junglei ceyloneze, complet izolată de restul lumii, se află o așezare stra-

Elefanți ceylonezi la lucru

nie, alcătuită din colibe meșterite cu multă îndemânare din crengi groase de copaci și din liane, acoperite cu lut. Locuitorii, oameni puternici și rezistenți, căliți de viața aspră pe care o duc, de lupta grea pentru existență sint urmași direcți ai băștinașilor din Ceylon — vedda — care, acum circa două mii cinci sute de ani, au pus bazele (împreună cu indienii veniți pe acele meleaguri) populației singaleze, care reprezintă astăzi 70 la sută din locuitorii frumoasei insule din Oceanul Indian.

Scunzi, nu trec de 1,50—1,60 metri, dar vinjoși, cu pielea cafenie avind uneori o nuanță deschisă, cu pomeții obrazilor proeminenți, ochii adinșiți în orbite, nasul lat și fruntea îngustă, încadrată de păr negru bogat, vedda dau multă bătaie de cap antropologilor care nu se pot pune de acord în problema tipului din care fac parte. Unii îi socotesc chiar un tip special (complet deosebit de restul omenirii) căruii îi spun veddoid.

Cei aproximativ 800 de vedda, cîți mai există astăzi în Ceylon, sint împărțiți în triburi. Fiecare trib are un nume: morana, namadeva, uru sau unapama și e alcătuit din mai multe familii unite prin legături de rudenie. Pînă nu de mult oamenii, agonisindu-și traiul mai ales prin vînarea de cerbi, maimuțe și alte animale și locuind în peșteri sau la adăpostul copacilor, în ultima vreme triburile vedda au început să se stabilească în așa numita zonă secetoasă a Ceylonului. Viața aspră într-o regiune tropicală în care căldura nu le îngăduia să-și facă rezerve de carne, mai ales, pentru vremuri mai grele cînd nu puteau vîna, i-a învățat să păstreze vînatul într-un mod foarte ingenios. Taie, bunăoară, copaci scorburoși, umplu scorburile cu miere și viră înăuntru bucăți de carne proaspătă, după care lipesc scorbura cu lut.

Urmașii vechilor vedda duc o viață extrem de primitivă, cu multe reminiscențe din timpul matriarhatului; într-adevăr, femeile se bucură de un deosebit respect și prețuire. Colibele în care locuiesc n-au mobilă. Cîteva piei de animale, așezate direct pe podeaua de lut, țin loc de pat, iar obiectele de uz casnic se rezumă la niște oale de lut.

În afară de vînat, mai consumă miere, rădăcini de ierburi, fructe pădurețe și cam

atit. Deși au dus și continuă să ducă o viață foarte izolată, totuși vedda au fost nevoiți pînă la urmă să intre în contact cu locuitorii din satele mai apropiate spre a-și procura sare, chibrituri, țesături, oferind în schimb carne de cerb sau miere.

În ultimul timp s-au făcut încercări de a schimba viața acestor triburi, de a-i aduce în contact cu civilizația. În junglă se construiește, de pildă, acum o șosea as-

faltată, iar în preajma așezării lor au fost înălțate de curînd o școală și un punct sanitar.

M. Tihonov

ETIOPIA

Popas într-un oraș de piatră

Un trecut legendar și splendide opere de artă făurite de locuitorii ei de-a lungul veacurilor, frumusețea și diversitatea peisajului, mari bogății naturale, toate laolaltă au creat Etiopiei fama de „Țară a minunilor”, „Castelul de apă al Africii”, „Elveția Africii”, ca să amintim numai de cîteva din multele epiteze cu care este gratificată, pe drept cuvînt, pitoreasca țară de pe țărmul Mării Roșii.

Printre minunile Etiopiei trebuie neapărat amintită, însă, și Lalibela, capitală a statului medieval etiopian începînd de la sfîrșitul secolului al XII-lea. Istoria n-ar fi consemnat, poate, numele negusului Lalibela dacă în timpul domniei lui — 1181-1221 — în orașul care-i poartă numele nu s-ar fi construit monumente arhitectonice unice în felul lor. Așezat chiar în inima munților și stăbătuț de un riuleț, orașul are, printre altele, unsprezece bisericile săpate într-o singură stîncă și unite între ele prin labirinte subterane cu o lungime de cîteva sute de metri.

De la Ualdia, un orașel aflat pe șoseaua Addis-Abeba — Asmara, pînă la Lalibela, călătorind la 2500 de metri altitudine, sint aproximativ o sută de kilometri, dar drumul este atît de greu încît mașinile au nevoie de două-trei zile spre a-l străbate, iar pelerinii de o săptămînă întreagă. În orașul de piatră, tăiat de străduțe înguste ca niște labirinte, domnește o liniște desăvirșită.

La construirea celor unsprezece clădiri, care nu seamănă de fel una cu alta, n-a fost folosit nici un gram de ciment. Ferestrele, coloanele, capitellurile, basoreliefurile, toate au fost săpate în stîncă. Bisericile sint împărțite în două grupuri de cîte cinci și împrejmuite de șanțuri cu o adîncime de vreo doisprezece metri; numai una singură este izolată.

Cea mai mare construcție, Beta Medane Alem, se sprijină pe douăzeci și opt de coloane masive. De aici se poate ajunge, printr-un mic pasaj, în curtea bisericii „Beta Mariam”, curte care e de fapt o groapă uriașă cu un volum de 8000 de metri cubi săpată în stîncă.

Meșteri iscusiți au lucrat aproape un sfert de secol la crearea minunii de piatră a Etiopiei, cum e numită Lalibela. Au cioplit cu ținăcopul zeci de mii de metri cubi de rocă foarte dură și au lucrat cu o precizie extraordinară. De altfel, nici nu s-ar fi putut altminteri: o singură greșală, o lovitură în plus sau mai puternică decît ar fi trebuit, ar fi distrus munca grea a sute de oameni.

În ultima vreme, după ce timp de secole a fost înconjurată de mister, Lalibela a început să sîuscite interesul arheologilor și al restauratorilor. După cum se pare că minunea de piatră a Etiopiei nu-i lasă indiferenți nici pe turiști. De aceea, în preajma localității a fost construit de curînd un hotel pentru turiști.

V. Panteleev

SUEDIA

Ținutul renilor și al murilor

Era o vreme insoită dar geroasă. După ce am plecat, dimineața, din Kiruna și am ajuns în satul Iukkasiarvi zăpada știința vesel. Deasupra muntelui Kirukavaara, tăiat în două masive, strălucea un cer azuriu. Treptele „scării gigantilor” — cum i se spune prin partea locului unei mine de fier exploatare la zi — erau acoperite de o zăpadă orbitoare. Un strat gros de nea acoperea toată tundra, pe care ici-colo se zăreau mesteceni de Laponia care-și răsfirau către toate punctele cardinale crengele noduroase.

Știam, însă, că sub salteaua pufoasă și albă se adăposteau de gerul iernii mușchi veșnic verzi și o plantă erbacee cu flori brune-purpuri pe dinafară și galbene-verzui pe dinăuntru, flori de piatră și muri — o specie de arbuști din familia rozaceelor. Nu degeaba li se spune acestor locuri „ținutul murilor”.

La începutul primăverii, în această regiune numai cerul arborează culori vii, dar cu fiecare zi ce trece îmbinarea lor devine tot mai neverosimilă. Cum se topesc zăpezile, belșugul peștriț de culori coboară din țării pe pămîntul care s-a pregătit pentru acest eveniment și și-a înflorit florile încă de pe cînd ele se aflau sub zăpadă. Dincolo de Cercul Polar, fiecare plantă are sumedenie de flori. Un singur arbust de mac polar, de pildă, are pînă la o mie de flori. Pe lujerele lungi, florile roșii se leagănă în bătaia vîntului alături de altele galbene. Explicația e simplă: plantele din această regiune au flori multe, mari și puternic colorate pentru că există foarte puține insecte.

Tundra mă farmecă oridecîteori o vizitez primăvara tîrziu sau vara. Dar nici zilele senine de la începutul toamnei de bronz cu lacuri albastre, în care se ogîndesc crestele înzăpezite ale munților, nu sint mai puțin frumoase.

Fiecare regiune din Suedia își are ca simbol o floare. Piciorul cocșului în Vermland, clopoștii în Dalarne, panseaua în Ögremmanland; mărgăritarul în Hölstrickland, frunza de stejar la Blekinge, iar Södermanlandul, literalmente împințit de lacuri (se spune că atunci cînd a despărțit cerul de pămînt Dumnezeu a uitat de Södermanland), are ca emblema nufărul. Sudul țării, în speță bogata regiune Skone, și-a ales ca simbol romașca.

Insoțitoarea mea nu știe cum să traducă în rusește floarea de pe stema Laponiei și-mi făgăduiește să caute în dicționar numele pe care i-l-a dat Karl Linné, după ce s-a întors din celebra-i călătorie în Laponia. Căci „regele botaniștilor” n-a dat numai nume noi la mii de plante, ci a elaborat și principiile clasificării cu ajutorul cărora s-a făcut ordine în haosul inițial al florei.

„Flora Laponiei”, prima descriere științifică a plantelor din această regiune, a fost întocmită de Karl Linné după o călătorie făcută în timpul studenției în „ținutul murilor”. Din cele o mie cinci sute de mile străbătute, Linné a parcurus numai trei sute călare, iar restul pe jos pe drumuri aproape impracticabile. S-a strecurat prin bășuri, a străbătut tundra mlăștinoasă sîrind de pe un dinib pe altul, a coborît pe firul riurilor cu multe praguri cu o plută meșterită de el. Ducea în spate un rucsac greu, cu mîncare, instrumente și plantele culese pentru ierbare. În referatul prezentat conducerii universității, Linné a scris că, după părerea lui, putea face o asemenea călătorie numai: „Un tînăr suedez sănătos, neobosit, fără familie, care să nu se teamă că-și va lăsa copiii orfani”. În afară de asta, tînărul suedez descris de Linné mai trebuia să fie și medic și naturalist, spre a cunoaște cele trei regnuri: vegetal, animal și mineral. După călătoria făcută în 1732 în Laponia au urmat patruzeci de ani de muncă asiduă, în cursul cărora Linné și-a elaborat teoria.

„Iukkasiarvi este un centru cultural al saamilor, cum se numește populația băștinașă a Laponiei. În curtea unui „Muzeu în

aer liber” se află cîteva construcții vechi caracteristice satelor de laponi: colibe făcute din grinzi cioplite, acoperite cu piei de reni, coajă de mestecac și scinduri, hambare pe piloni înalți, ca să fie inaccesibile animalelor sălbătece, pentru păstrarea rezervelor de cereale.

Viața saamilor depindea în întregime de natura înconjurătoare. Renii din Laponia rătăceau în tot cursul anului prin tundra, în căutare de hrană și saamii trebuiau să-i însoțească la păscut. Cu același prilej, ei căutau să prindă reni sălbateci. Peștii din riurile și lacurile acestui ținut au și ei, deprinderile lor specifice, de aceea laponii se mutau cu toată familia în preajma lacurilor unde primăvara sau toamna pescuiau ușor somoni, păstravi și alte soiuri de pește. Gospodăria laponilor era adaptată modului de viață nomad. Familiile locuiau departe una de alta pentru ca renii să aibă suficient loc pentru păscut. Și astăzi încă, în orașul Kiruna există mai mulți reni decît oameni: peste treizeci de mii de capete. Și acum unele turme pleacă vara spre mare, spre golful Botnie. Iar altele, spre a scăpa de țințari, urcă la munte. Înainte, saamii urmau turmele cu întreaga familie. Acum, însă, cea mai mare parte a familiei rămîne acasă, în sat, iar cu renii pleacă numai păstori și acei membri ai familiei pentru care călătoria este un fel de concediu la mare sau la munte.

Pînă nu de mult, viața saamilor era atît de primitivă încît am putut vedea toate tipurile de construcții, toate obiectele de uz casnic, extrem de rudimentare, tot „muzeu în aer liber” în mai puțin de o oră.

În fața muzeului se află cîteva clădiri cu un etaj. E o școală cu internat pentru micuții saami. Dar n-am vizitat școala pentru că elevii erau în vacanță.

...În Suedia trăiesc astăzi șapte mii de saami, dintre care o mie cinci sute la Kiruna. Numărul acestei populații, în tre-

O apariție fermecătoare în ținutul renilor și al murilor

cut pe cale de dispariție, a devenit acum stabil, dar nu e mai puțin adevărat că și procesul de asimilare a devenit mai rapid.

Cu toate acestea, și astăzi se mai poartă în Laponia haine țipător colorate: îmbrăcăminte din blană de ren, cizme din aceeași piele cu complicate motive ornamentale, rochii albastre de vară cu poale și manșete garnisite cu panglici roșii, cămăși bărbătești albastre cu dungii galbene și roșii pe umeri, șepci albastre cu un uriaș pompon, pufoasă ca o crizantemă în virf. Se pare că, la originea, pomponul colorat avea și un alt scop în afară de cel decorativ și anume ca oamenii să se zărească mai ușor în tundra. Vinzarea de costume multicolore turiștilor indigeni și străini sau de suvenire din coarne de ren, de cuțite virite în teci de blană confecționate iarna de femei, constituie o importantă sursă de cîștig, venind imediat după creșterea renilor.

Ghennadi Fiș

Coșmarul

Celebru teolog dr. Taddeus visă într-o noapte că murise și se înălțase la ceruri. Făcu drumul într-acele fără nici o greutate, intrucît dascălii lui îl învățaseră să se orienteze cu ușurință în întinderile cerești. Dar cînd ajunse la destinație și cîcîni la poartă, se izbi de suspiciunea cu care îl întâmpină portarul:

— Lăsa-mă să intru, se rugă dr. Taddeus. Sînt un om peșnie și toată viața mi-am petrecut-o scriind lucrări teologice întru slava Celui de Sus.

— Om ? repetă portarul mirat. Ce-o mai fi și asta ? Și apoi se pușea, oare, o ființă atît de ciudată, aș zice căiar caraghioasă, să contribuie într-un fel la slava Celui de

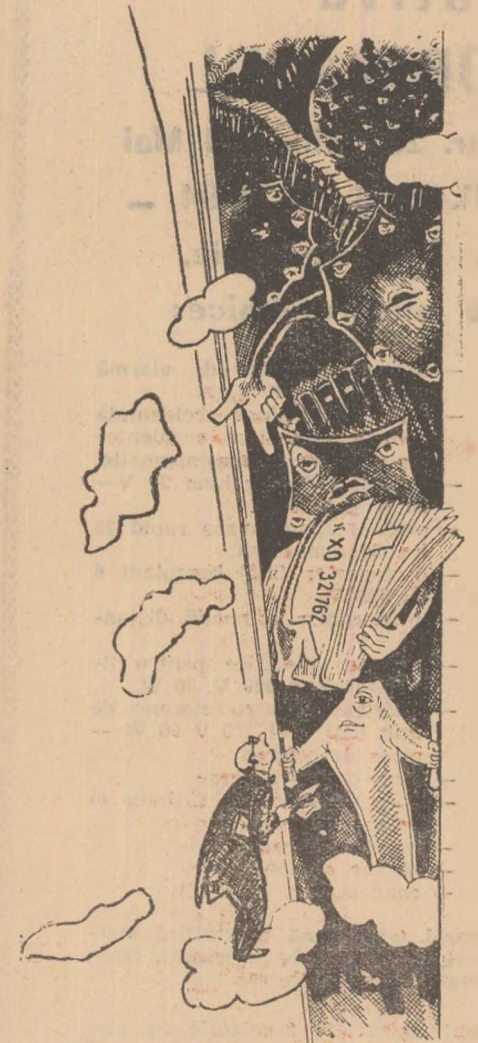
De data asta fu rîndul dr.-ului Taddeus să fie uimit.

— Se poate să nu fi auzit de oameni ? insistă el. Ar trebui să știi că omul e suprema operă a Creatorului.

— N-aș vrea să te jignesc, făcu portarul, dar acuma aud pentru înția oară una ca asta. Și mă indoiesc că alții de pe aici știu mai multe despre om. Dar dacă insiști atît, am să schem un bibliotecar de-al nostru, poate o ști el.

Bibliotecarul era o ființă sferică de dimensiuni mari, cu cel puțin o mie de ochi și o singură gură. Aținti asupra vestitului teolog cîteva zeci de ochi, apoi îl întrebă pe portar :

— Ce-i asta ?
— Păi a venit la noi și zice că face parte din specia numită Om și locuiește într-un loc numit Pămînt. Și are și niște

idei ciudate ! Afirmă că Creatorul ar fi arătat un interes deosebit pentru specia și locul lui de trai. Ai auzit dumneata ceva despre asta ?

— N-ai putea să-mi explici unde se află locul pe care îl numești Pămînt ? se adresă bibliotecarul, amabil, teologului.

— O, exclamă dr. Taddeus, dar e o parte a Sistemului solar !

— Dar Sistemul solar ce este ?

— Vedeți, răspunse dr. Taddeus oarecum jenat, specialitatea mea e teologia, iar întrebarea pe care mi-ați pus-o privește științele laice. Am auzit, însă, de la prietenii mei pricepuți în ale astronomiei că Sistemul solar e o parte a Căii lactelui.

— Dar ce este Calea lactelui ?
— Calea lactelui e o galaxie, una din cele o sută de milioane de galaxii, după cite mi s-a spus.

— Păi dacă sînt așa de multe, replică bibliotecarul, cum ți-ai închipuit că aș putea să-mi amintesc de existența uneia din ele ? Totuși, noțiunea de „galaxie” nu mi-e complet necunoscută. Printre ajutorii noștri de bibliotecari există unul care se ocupă în mod special de galaxii. Să trimitem după el, poate are să te ajute.

După o scurtă așteptare se ivi și ajutorul de bibliotecar specialist în galaxii. Era o făptură cu formă de dodecaedru. Fusese pe vremuri un dodecaedru alb și lucios, dar praful ce se scutura de pe rafturile de cărți i se depusese pe laturi, transformîndu-l într-un dodecaedru întunecat și mo-

horît. Bibliotecarul îi istorisi cu lux de amănunte că dr. Taddeus, proaspăt venit printre ei, încercase să-și explice originea pomenind de o galaxie și că în legătură cu această împrejurare era de dorit ca secția bibliotecii de resort să-i furnizeze informațiile convenite.

— O să facem tot ce ne-o sta în putere, îl încredință ajutorul de bibliotecar. Vă rog, însă, să aveți în vedere că sînt o sută de milioane de galaxii și că despre fiecare există un volum. De aceea o să trecă un timp oarecare înainte de a putea da informația. Și de ce galaxie anume se interesează această bizară moleculă ?

— Face parte din Calea lactelui, lămuri dr. Taddeus, îndatoritor.

— Bine, spuse ajutorul de bibliotecar, am să încerc s-o găesc.

După trei săptămîni, ajutorul de bibliotecar se înapoie și vesti că numita galaxie fusese descoperită sub numărul XO 321762, dar numai datorită faptului că în secția respectivă se află o cartotecă excepțional de bine alcătuită, completă.

— Toți cei cinci mii de funcționari ai secției „Galaxii” s-au ocupat de treaba asta, adăugă ajutorul de bibliotecar și propuse : — Poate ați dori să stați de vorbă personal cu funcționarul care a descoperit-o și a studiat-o în mod special ?

Fu chemat funcționarul. Era un octaedru cu un ochi pe fiecare muchie și o singură gură mică. Părea intimidat și-și mișca ochii din pricina luminii puternice în care intrase după semiobscuritatea din depozitul de cărți. Apoi, revenindu-și, se adresă dr.-ului Taddeus :

— Ce doriți să știți despre această galaxie ? se interesă el sfios.

— Aș vrea să aflu ce anume știi dumneata despre Sistemul solar, rosti dr. Taddeus tare și încrezut. Face parte chiar din galaxia pe care ai descoperit-o. Corpurile lui cerești se rotește în jurul unei stele care se numește Soare.

— Hm ! făcu funcționarul. Dacă mi-a fost greu să găsec o galaxie din cîteva

milioane, vă imaginați cît o să caut o stea dintr-o galaxie. Știu că are vreo trei sute de miliarde de stele, dar nu știu cum să le deosebesc. Imi amintesc că administrația noastră a dat dispoziția să se întocmească o listă a tuturor acestor stele. E depozitată la subsol. Dacă socotiți că merită să căutăm steaua numită Soare, trebuie să mobilizăm un mare număr de colaboratori din alte sectoare.

După cîteva ani, un paralelipiped istovit, cu un aer abătut, se înfățișă ajutorului de bibliotecar.

— Am reușit să găsec steaua numită Soare, observă el. Nu pot, însă, să înțeleg de ce i se arată atîta interes. Nu se deosebește prin nimic de majoritatea stelelor din această galaxie. De mărime mijlocie, cu o temperatură mijlocie, e înconjurată de corpuri mici numite „planete”. În urma cercetărilor am descoperit că pe unele planete există microorganisme și bănuiesc că dintre ele face parte și făptura care se află acum printre noi și ne-a îndemnat să căutăm Soarele.

Aici dr. Taddeus nu se mai putu stăpîni și începu să se văicărească amar :

— De ce, oh, de ce ne-a ascuns Creatorul, că există o infinitate de ceruri ? I-am închinat toată viața mea ca acum să aflu că n-a avut habar de existența mea ! Și în plus mai spuneti că sînt o ființă microscopică oarecare, ce locuiește pe o planetă minusculă ce se rotește în jurul unei stele fără importanță, cum numai în galaxia noastră există cu sutele de miliarde. Nu, nu mai pot să îndur toate astea, nu mă mai simt în stare să-mi preamăresc Creatorul.

— Foarte bine, făcu portarul. Atunci trebuie să te duci în altă parte.

Dar în clipa asta dr. Taddeus se trezi.

— Nemărginită e puterea diavolului asupra viselor noastre, îngăimă el cuprins de o mare tulburare.

(După „Nauka i jizni”)

Amabil și precis

Nu incape indoială că contabilul este unul dintre cei mai importanți funcționari ai noștri. Se spune că poate face adunări fără greșală pînă și în somn. Nu știu dacă o fi chiar așa, dar în orice caz am avut odată ocazia să-l cunosc în această ipostază și de atunci cred că poate să adune fără greșală nu numai în somn.

Am sunat, dar, la ușa locuinței lui și mi-a deschis chiar el. Stăteam în prag și mă jucam mecanic cu ceasul. Contabilul m-a pironit cu o privire atentă, de parcă m-ar fi evaluat.

— Bună ziua, am spus. Se vede că nu mă recunoașteți.

— Cum să nu ! Ce-ți închipui ! exclamă el. Mă enerva, însă, haina dumitale cea nouă. Stofa costă 23 de ruble metrul, nu-i așa ? Dar... intră, te rog.

M-a prezentat soției lui, o blondă slabă, timorată care, în mod evident, se dezobișnuise să vorbească mult acasă. Fetita lipsea ; fiind în vacanță plecase la bunică-sa.

— Un tînar, mă asigură el, un tînar este ca un formular necompletat. La doisprezece ani nu ai încă multe de adunat.

La aceste cuvinte soția lui tresări.

— Deși coloanele principale ale foi de calcul, preciză el, ar trebui să conțină deja cîteva indicii.

— Evident, am confirmat eu amabil.

Mi-a turnat vin în pahar și a continuat :

— Gustă ! Un vin excelent. 3,50 ruble sticla. Am luat patru sticle. Asta e ultima. În sănătatea dumitale !

— Mulțumesc, vinul nu... nu-mi priește. Dacă-mi permiteți...

— În nici un caz ! Stai jos ! Acolo ! Scaunul acela a costat 18 ruble. Imediat vine și mîncarea. Mîncinci cu noi, nu ?

Între timp blondă timorată pusese masa și mă privea dezolată.

— Da, am zis.

— Ia un șnițel ! mă îndemnă el, e delicios ! Cît ai dat pe ele ? se adresă apoi soției. Aceasta înghiți greu și trebuie să spun că, deși era preparat perfect, șnițelul avea parcă un gust metalic. De monede de 3 copeici sau cam așa.

— Dacă adăugăm cartofii și garnitura de zarzavaturi, îmi explică el, atunci se ridică la... 70 de copeici de persoană. Nevastă-mea a cumpărat zarzavatul din hală. Dacă socotim și banii de autobuz, șnițelele se mai scumpesc. Și autobuzul trebuie adăugat. În schimb, stăm astăzi, duminică, acasă și deci nu cheltuim cu drumul... Blondă oftă și-mi întinse o farfurie cu compot de prune.

— Da, zise el observînd mișcarea, mîncarea bună e o valoare. De fapt, compotul de prune nu conține prea multe calorii ; calorile din el provin mai cu seamă din zahăr. Zahărul e mult mai ieftin. Dacă am mîncea zahăr în loc de compot de prune am cheltui cu 50 de copeici mai puțin

pentru același număr de calorii ! E o risipă, nu ?

— Evident, am incuviințat eu amabil, este. Pardon, adică ce ?

În clipa aceea teribilă a sosit, însă, din fericire poștașul.

— O scrisoare de la fiică-mea ! făcu gaza și parcursese scrisoarea în timp ce fața i se lumină de plăcere. Bună fată ! incuviință el mulțumit. De pe-acum e cu picioarele pe pămînt ! Auziți ce serie : „Dragi părinți. Mă odihnesc bine. De ziua mea bunica mi-a dăruit o păpușă de 5,25 ruble. Bunicul mi-a dat creioane colorate de 60 de copeici. Copiii care au venit să mă vadă mi-au adus : trei blocnotesuri a 25, 35 și 75 de copeici, o cutie de plastilină a 50 de copeici și biscuiți de 60 de copeici. În total, am primit deci cadouri în valoare de 7,50 ruble. Vă sărută...”

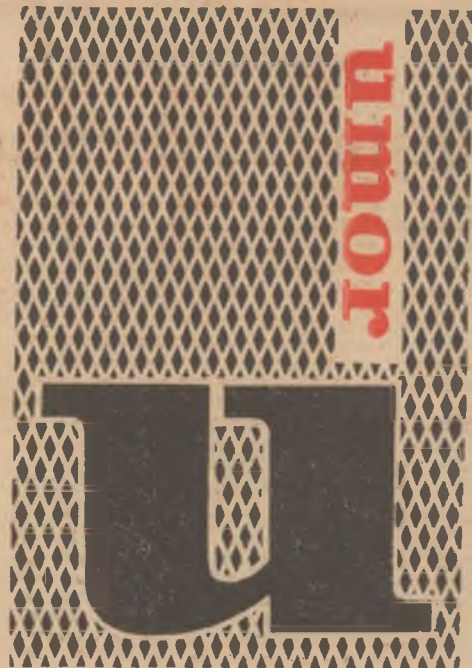
— Grozav, am zis și mi s-a părut că șnițelul tocmai îmi păresea stomacul, în direcția greșită însă.

— Grozav, urlă atunci contabilul. Chiar că-i o grozăvie ! Auzi nenorocita ! Rușinea familiei ! Se poate ca un copil, o fată de doisprezece ani să calculeze așa niște cadouri primite de ziua ei ? !

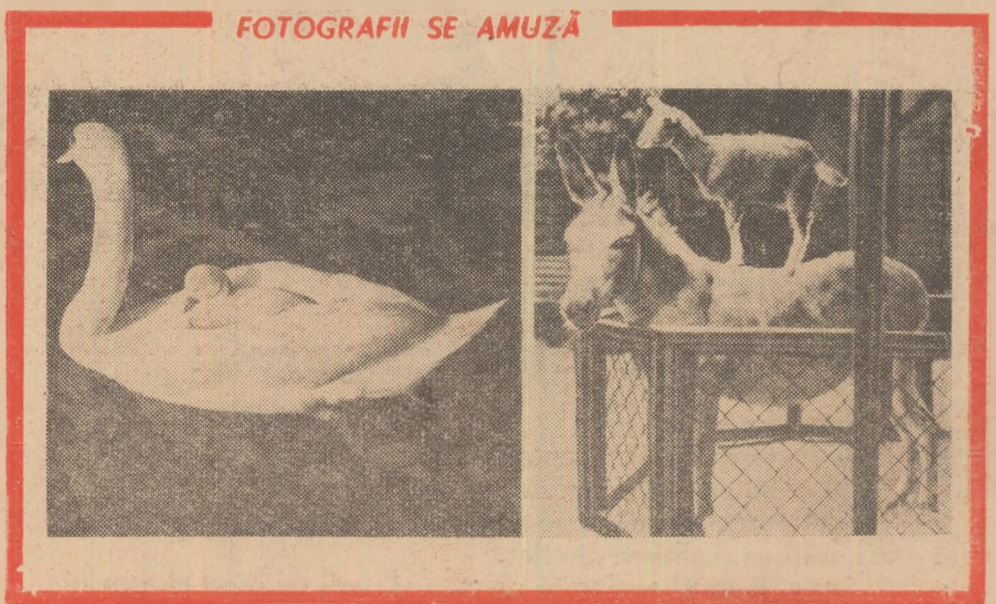
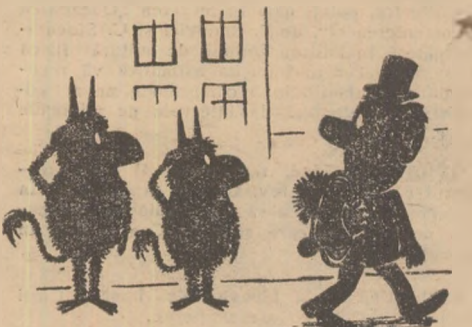
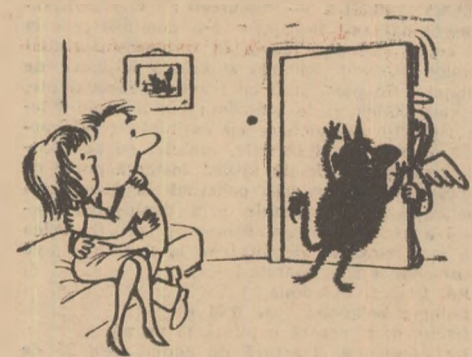
— Nu, am spus și eu, sigur că nu. Evident, e îngrozitor. Într-adevăr, sinteți de plîns.

— Nu-i așa ? replică el îngălbenuindu-se de furie. Auzi. 7,50 ruble ! Fiica mea ! Păi, face opt ruble și 30 de copeici !

L. Kerghe

DRĂCOVENII

Petrosian și Spasski.
Mai zîmbesc. Încă n-a început meciul...

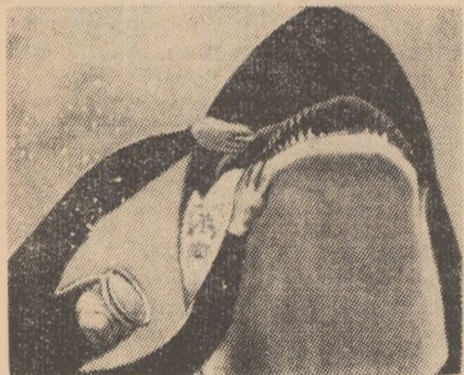
PRIMUL RENDEZ-VOUS

Cinci tone de agresivitate

În lucrările de specialitate i se spune Orca orca și e clasată în subordinul delfinidelor. Dar pescarii o cunosc ca pe o singeroasă fiară a mărilor, cu năravuri agresive ce se apropie mai degrabă de ale rechinilor decît de ale suratelor ei, balețele. Nu mică (și nici plăcută) a fost, deci, surpriza unor pescari canadieni cînd au descoperit în năvod, în loc de lăstreițe, un colos de cinci tone și o lungime de opt metri, ai cărui dinți ar putea face gelos un crocodil.

Capturarea unei balene Orca vii fiind practic imposibilă, vestea despre pățania pescarilor canadieni s-a răspîndit cu iuteala fulgerului, ajungînd și la urechile savantului american Edward Griffin. Acesta a cumpărat balena „dîntată”, bot-zată între timp Namu, contra sumei de 8.000 de dolari și a transportat-o într-un imens bazin din orașul Seattle (statul Washington).

Dar Namu nu s-a simțit la largul lui în prizonerat. Pofta de mîncare i-a pierit și a trebuit să i se facă injecții cu B complex. Mai precis „telcînjectii”, căci medicul s-a folosit de un arc cu săgeți în loc

— Arată-ți dinții, Namu!

de seringă. În cele din urmă Namu s-a acomodată și, spre sfîrșitul anului trecut, a revenit la rația zilnică de 180 kg de pește. Ar fi preferat, desigur, să se delecteze și cu niscai delfini, foci sau chiar balene obișnuite, știut fiind că în libertate exemplarele Orca atacă cetacee de 15-20 de ori mai mari decît ele și că în stomacul lor pot fi găsiți cite 10 delfini și 14 foci. Namu trebuia, însă, dezvățat de năravurile-i feroce. Mai mult, Edward Griffin urmărea nici mai mult nici mai puțin decît să și-l facă prieten.

Înainte lui Griffin nici un om n-a avut curajul să se apropie de o balenă Orca. Ce-i drept, nici Griffin nu l-a avut de la bun început. Prima întîlnire a avut loc la o distanță apreciabilă. Preopinienții s-au mulțumit să se privească cu o curiozitate întemeiată. Apoi Griffin a încercat să imite sunetele pe care le scoate o balenă Orca, un fel de miorlăit infundat. În fața acestei dovezi evidente de prietenie Namu a capitulat, răspunzînd în același fel și încercînd să se apropie de om. După alte cîteva zile era limpede că Namu nu numai că nu se ferea de Griffin, ci îi căuta tovarășia. Purtarea lui începea să aducă mai curînd cu a unui ciine blind, decît cu a unei vietăți caracterizată de specialități ca avînd voracitatea unui mistreț,

cruzimea unui lup și îndrăzneala unui bulldog.

Evenimentele ulterioare sînt relatate de Griffin în felul următor: „Înarmat cu o perie mare, am înotat sub apă spre Namu și l-am scărpinat ușor pe cap și pe nas. Namu n-a încercat să se ferească sau să mă atace. Apoi am înotat în cerc în jurul lui, i-am sărit în cîrcă și l-am tras ușurel de înotătorul dorsal. Namu m-a plimbat o vreme prin bazin apoi s-a descotoșit brusc de mine, azvirlindu-mă fără menajamente în apă.

Așa am devenit prieten. „Îi făcea o vădită plăcere să-l scarpin cu peria pe spinare și pe burtă. O dată s-a întîmplat, însă, și un mic incident. Înotam alături, ca doi prieteni buni. La un moment dat m-am gîndit să-l pun la încercare: am luat un pește și am început să-l agît în fața botului întredeschis al lui Namu. Încercînd să-l prindă. Namu a făcut o mișcare bruscă cu capul care m-a făcut să-mi pierd echilibrul. Am executat cîteva gesturi dezordonate pentru a reveni la poziția inițială și, din greșeală, l-am lovit cu peștele peste bot. Namu a reacționat fulgerător: a înhățat peștele și, o dată cu el, și piciorul meu. Dar înainte de a avea răgazul să înțeleg ce s-a întîmplat, Namu mi-a eliberat piciorul fără măcar să mă zgîrie cu înfricoșătorii lui dinți.

În momentul de față Griffin își continuă observațiile asupra lui Namu. L-a învățat, între altele, să se joace „de-a v-ați ascunselea”. Studiindu-i „vocabularul”, a constat că balenele Orca pot să emită și să recepționeze sunete cu o frecvență, pare-se, pînă la 100.000 de vibrații pe secundă (urechea omenească e sensibilă la cel mult 20.000 de vibrații pe secundă).

Namu are, însă, și momente de proastă dispoziție. Cînd începe să dea din cap sau să și agite energie coada e mai cuminte să-i traduci mișcările prin: „Nu te apropia de mine. Lasă-mă în pace!” De altfel și educatorul lui procedează în consecință.

I. Verșkov

— Nu, mergeți voi trei. Ator și eu mine rămînem acasă.

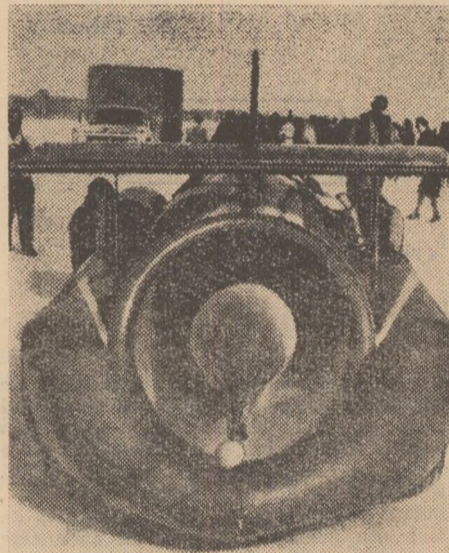
CU RACHETA PE USCAT

Cele mai rapide femei

Numele cunoscuților alergători auto-mobilisti Art Arfons și Craig Breedlove va fi pomenit aici doar indirect. Pentru că, de fapt, va fi vorba de mașina primului și de soția celui de al doilea.

La volanul mașinii lui Arfons (amintim că aceasta a atins în toamna anului trecut uluitoarea viteză de 927,673 km/h) s-a instalat recent o femeie. Betty Skealton nu s-a mulțumit cu o plimbare de agrément, ci s-a avîntat pe pistă cu o viteză de 446,690 km/h, stîrnînd nu numai invidia multor bărbați ci și a soției lui Breedlove, Lea. Aceasta a reușit să-și aducă aminte că e mamă a cinci copii. Servindu-i logicul contra-argument că, el, deși tatăl a-celorași copii, nu s-a sfiit să se apropie de mia de kilometri, Lea a mai făcut o încercare și a atins 450 km/h.

Prevederile statutului Federației internaționale de automobilism sînt, însă, drastice. Un nou record e omologat numai în cazul cînd îl depășește pe cel vechi cu cel

„Automobilul” lui Arfons

puțin 1 la sută. Cîteva fracțiuni de secundă în plus și Lea Breedlove ar fi întrecut-o pe Betty Skealton. Și atunci Lea a luat startul a patra oară. De data aceasta rezultatul de 496,473 km/h a entuziasmat juriul: Lea Breedlove a fost declarată campioană mondială absolută la viteză femei.

În fața acestor performanțe toate celelalte încercări feminine pălesc. Să amintim, totuși, numele a două femei devenite celebre prin isprăvile lor automobilistice: Jackie Bond (Anglia) și Marlen Parker, ultima din Bristol, în vîrstă de 22 de ani, care participă cu regularitate la cursele automobilistice feminine. Rezultatele lor, care nu depășesc 200 km/h, au însă circumstanțe atenuante: ele au fost realizate cu automobile de curse obișnuite, pe cită vreme mașinile lui Arfons și Breedlove, adaptate la viteze mari, cu greu mai pot fi numite automobile; ele aduc mai degrabă cu niște rachete terestre.

(Din „Nedelea”)

varia

„Rodina” s-au gîndit să propună mai multe proiecte de steme pentru orașele care nu au un simbol al lor. Pe emblema Baikonerului ar apare, astfel, un element cu desăvîrșire nou: o rachetă cosmică: cunoscuta șapcă țuguiată cu stea roșie în frunte ar evoca eroismul tinerilor constructori ai orașului Komsomolsk-pe-Amur; un cristal de diamant și un porumbel ar face aluzie la bogățiile și tîlcul denumirii orașului siberian Mirnii, iar cărbunele, minereul și spicile bogate ale tînrului Karatau și-ar găsi oglîndirea în stema acestui oraș.

CONTROVERSA CONTINUĂ

Și totuși a fost Columb?

Cititorii noștri își aduc poate aminte că, în octombrie trecut, descoperirea unei hărți vechi de către cercetătorii ai universității Yale din S.U.A. a pus sub semnul întrebării meritele lui Columb în descoperirea Americii. Ziarele din lumea întregă au scris atunci despre așa numita „Harta a Vinlandei”, datînd din 1440 și descoperită în Statele Unite. Harta descria foarte clar tărurile Americii și profesorii Shelton și Marston afirmau că era cu siguranță autentică. Data de pe pergament — acesta era principalul lor argument — coincidea perfect cu vechimea acestuia.

Îată, însă, că geograful sovietic Vladimir Nevski din Leningrad îi dezmințe pe cei doi specialiști americani, afirmînd că harta găsită e un fals. Într-un recent articol publicat de Nevski în revista „Soviet Weekly”, care apare la Londra, el arată că: 1) Harta reia prea multe amănunte de la geografii arabi din secolul al XII-lea pentru a fi adevărată; 2) Groenlanda e prezentată ca o insulă, deși chiar hărțile din secolele XVII și XVIII o mai reprezentau ca fiind unită cu continentul american; 3) Dacă harta Vinlandei ar fi existat pe vremea lui Columb, acesta ar fi știut și el de existența ei și ar fi uzat de ea ca un argument pentru a obține subsidiile necesare organizării expediției sale. După care specialistul sovietic — care ține să precizeze că nu se îndoiește nici un moment de buna credință a colegilor săi americani — afirmă că este convins că prima hartă a Americii a fost realizată în 1512 de polonezul Stobnic.

Aceste poziții divergente vor fi confruntate în cadrul unui simpozion cu tema: „Cine a descoperit America?” organizat de Asociația britanică pentru progresul științei.

HERALDICĂ

Tradiția stemelor

Un zmeu inaripat, ecoul unei vechi legende, a rămas pînă în zilele noastre pe stema orașului Kazan. Cereii care populau altădată pădurile Nijni-Novgorodului au devenit binecunoscutul simbol al actualului oraș Gorki, nelipsit de pe automobilele uzinei din localitate, după cum celebrele privighetori ale pădurilor din Kursk înfrumusețează, în diferite variante, emblemele orașelor din regiune.

Moscova cu al ei Gheorghe Învingătorul omorînd un dragon, simbol al victoriilor populului rus, Smolensk, intruchipat în legendara pasăre Phoenix, Tula, cu renunțarea ei fiițători de arme sînt numai cîteva exemple de orașe ale căror steme evocă momente importante din istoria și munca lor.

Între timp s-au născut, însă, tradiții noi, au apărut orașe noi. De aceea, un grup de tineri membri ai clubului moscovit

CUM V-AȚI DESCURCA ?

Cînd ceasul o ia razna

Două prietene, Maria și Ana, urmează să se întîlnească la gară pentru a lua trenul care pleacă la ora 8 dimineața. Maria crede că ceasul ei o ia înainte cu 25 de minute; în realitate, însă, rămîne în urmă cu 10 minute. Ana crede că ceasul ei rămîne în urmă cu 10 minute; în realitate el o ia înainte cu 5 minute. Ce se va întîmpla dacă fiecare din cele două prietene, orientîndu-se după ceasurile lor, va căuta să ajungă la gară cu 5 minute înainte de plecarea trenului?

(Citiți răspunsul în pagina 11-a)

Poșta medicului

ANDRIESCU G. — Săuca — Vaslui: Vă mulțumim pentru aprecieri. 1) Pentru constipație sămânța de in se folosește astfel: două lingurițe într-o ceșcuță cu apă; se așteaptă pînă se descompun și apare mucilașul din interior, se bea cu totul, seara la culcare. 2) Același serviciu vi-l poate face uleiul de parafină: 1-2 linguri mari (10-30 g) seara la culcare; se recomandă să se bea după aceasta 1 pahar cu apă cu 2 bucăți de zahăr. 3) Puteți utiliza următoarea formulă: Rp. Salicilat de litiu 0,25 g + Benzoat de sodiu 0,25 g. pentru un pachet Nr. XXX asemenea. Se dizolvă un pachet în apă de 2-3 ori pe zi. Timp limitat pînă la 10-15 zile, apoi pauză 10-15 zile.

B. R. — Ploiești: 1) Înțelegem îngrijorarea dv., totuși nu este cazul ca „sabia lui Damocles” să aibă asupra dv. Urmăți tratamentul prescris care e foarte judicios întocmit și comunicați-ne rezultatul. 2) Nu fiecare comunicare la un congres medical, fie ea oricît de atrăgătoare și justă din punct de vedere teoretic, poate să aibă efecte practice imediate. Proba timpului este cel mai bun examen pentru orice terapeutică nouă.

EUGY PENA — București: Otorinolaringologul care vă îngrijește v-a administrat cam tot ce se știe pînă acum în tratamentul rinitei cronice atrofice. Ar mai fi câteva mijloace de tratament în plus, însă cu rezultate inconstante, pe care totuși vi le indicăm: histoterapie Filatov, injecții submucoase cu antibiotice, pilocarpină, bacteriofag d'Hérelle, ionizări cu acetilcolină, masaj electric. În ultimă instanță poate că intervenția chirurgicală constind în îngustarea lumenului foselor nazale prin deplasarea medială a pereților intersinusnazali ar fi ealea cea mai indicată. Pentru jena la deglutiție vă recomandăm următoarele:

Rp. Extract beladona
Pulbere beladona aa 0,01 g
Excip. q. s. pentru o pilulă (3 pe zi)
De asemenea, Tinctură de aconit cîte 25 de picături de 2 ori pe zi în infuzie de tei sau mușel sau pe o bucată de zahăr care se suge.

COȘARIU ANTON — București: 1) Exerciții de culturism puteți găsi în lucrarea „Obezitatea și combaterea ei”, de P. Radovici și G. Stoescu apărută în Editura Uniunii de cultură fizică și sport. 2) Pentru bronșita astmatică vă recomandăm Bronhodilatin 3 comprimate pe zi, administrate sublingual, la intervale de minimum 3 ore.

OVIDIU — Aiud, reg. Cluj: 1) Citiți răspunsul dat mai sus tov. Coșariu Anton. 2) Prin corespondență e greu să putem diagnostica natura eczemei de care suferiți. Consultați un dermatolog.

RAU EUGEN — Lipova, reg. Banat: Citiți răspunsul dat tov. Coșariu Anton.

MIRCEA ION — Sibiu: Despre acest „viciu” am mai scris în repetate rânduri că dacă se renunță cu desăvîșire la „practicarea” lui nu are nici o consecință nefastă asupra organismului. Totul este, însă, în funcție de voința celui

în cauză. Ca medicație ajutătoare: Glutarom, 10-12 drajeuri zilnic, ser neurotonic 10-15 fiole, în injecții subcutane zilnice, eventual o serie de 15-20 injecții de Testosteron, 3 fiole săptămînal.

DUMITRU A. C. — Cluj: Citiți răspunsul dat tov. Mircea Ion — Sibiu. Pentru tulburările de memorie vă recomandăm: Glutarom 12 drajeuri zilnic, Remineron 3-4 lingurițe pe zi și Vitamina B₆, o fiolă zilnic. De asemenea vă sfătuim să practicați gimnastică, sport și zilnic dușuri călduțe sub jet puternic.

ISPAS MARIA — Cluj: 1) Despre seborrea capului și a feței am publicat de curînd un articol în „Pagina medicală”. 2) După părerea noastră, dv. suferiți de spondiloză cervicală, dar diagnosticul trebuie confirmat radiologic. După care tratamentul trebuie continuat sub supravegherea unui ortoped. 3) Amigdalectomia este indicată în acest sens, amigdalele hipertrofice constituind un focar de infecție reumatică. 3) Herculane, Govora, Băile Victoria sînt cele mai indicate stațiuni balneare.

IANOVICI RODICA — Călan: Citiți răspunsul dat la punctul 1 tovarăsei Ispas Maria — Cluj. Pentru cosmetica tenului vă recomandăm să urmați indicațiile din volumul „Îngrijirea tenului” ed. II-a de Ludmila Cosmovici, apărut în Editura Medicală.

MARINESCU ELENA — Pitești: 1) Citiți articolul despre „Aloe” publicat în nr. 12/1966 al revistei noastre. 2) Împotriva căderii părului vă recomandăm Romavit (Paraminol) 3-4 g pe zi înainte mesele, repartizate în mai multe prize, la intervale de 2-3 ore, timp de 2-3 luni. Pentru evitarea acidozei se recomandă asocierea cu bicarbonat de sodiu. De asemenea utilizați următoarea pomadă pentru cap: Rezorcină Acid salicilic, Precipitat alb de mercur cîte 1 gram, Unguent emol. 30 g. Se fricționează pielea zilnic. Se spală pielea capului săptămînal cu săpun de sulf-gudron.

TIN — Uricani: Este o vîrstă potrivită pentru călirea organismului. Vă recomandăm în acest sens să aplicați exercițiile fizice indicate în volumele: „Cultura fizică și sănătatea” de dr. Ion Drăgan, Editura Medicală și „Obezitatea și combaterea ei” de P. Radovici și Stoescu, Editura U.C.F.S.

N. E. Fălticeni: Este un preparat încă în curs de experimentare, asupra căruia nu avem încă noi informații. Utilizați produsul românesc Antalcohol care a dat rezultate excelente; trebuie administrat, însă, numai sub supravegherea medicală (eventual în spital).

RĂSPUNS LA „CÎND CEASUL O IA RAZNA”

Maria va ajunge la gară la 8,30 iar Ana la 7,40.

Bogat și variat sortiment de desene și culori

Cooperativa ELECTRO-BOBINAJUL

București, str. Ghiocci nr. 20, raionul 1 Mai

— Telefon 11.46.80, 11.46.88, 12.35.94, —

— fabrică și livrează, fără repartiție,

următoarele produse electrotehnice:

- electromotoare monofazice și trifazice pînă la 0,55 kW.
- electromotoare 120 V și 220 V. 70 W pentru mașini de cusut
- polizoare monofazice și trifazice cu două capete.
- ventilatoare axiale 120 V și 220 V. diametrul paletelor 300 mm.
- transformatori pînă la 50 KVA.
- transformatori pentru reclame luminoase cu neon.
- balasturi de 40 W. 250 W. și 400 W-220 V.
- injectoare monofazice și trifazice pentru combustibil lichid.
- corpuri de iluminat pentru tuburi fluorescente, becuri cu mercur etc., de toate tipurile, etanșe, neetanșe etc. — pentru iluminatul public, iluminatul încăperilor de lucru etc.
- sonerii polarizate de alarmă (tip P.C. 7) 220 V.c.a.
- releu de tensiune accidentală pentru prevenirea accidentelor electrice la mașini-unelte.
- regulator de tensiune 24 V—30 W și 1200 W.
- electromagnet avans rapid 25 kg. 30 mm cursa.
- declanșator final basculant 6 A. 500 V.
- întrerupător comandă distanță.
- ciocane electrice pentru lipit, 120 V și 220 V. 80 W.
- rezistențe pentru ciocane de lipit (120 V și 220 V 80 W — piese de schimb).
- hupe de semnalizare.
- plăci și perii din cărbune și bronz grafitat.
- antene de cameră.
- bobine audion.
- condensatori variabili.

In ateliere specializate se rebobinează, transformă și verifică electromotoare, alternatoare, transformatori, aparataj auto, dinamuri, releu, reostate de pornire și excitație, automate, de protecție etc.

In atelierul de turnătorie se execută lucrări de turnătorie din aluminiu și bronz.

In atelierul de reisolări se reizează conductori electrici cu bumbac.

Folosind zilnic peria și pasta de dinți asigurați:

- dezinfecția gurii;
 - combaterea cariilor dentare, a gingivitelor și a inflamațiilor din cavitatea bucală;
 - înlăturarea pietrei de pe dinți;
 - curățarea și albirea dinților.
- Pasta de dinți preferată precum și perii de dinți pentru copii și adulți găsiți la

MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM

GOSPODINE!
VASELE EMAILATE
IDEAL

SÎNT ASPECTUOASE ȘI DURABILE

Vase emailate în execuție coajă de stejar cu dungă de aur, marmură și granit, produse de:

UZINELE „EMAILUL ROSU”-MEDIAS